

B Rederijerskamer ilderdyk

Opgericht 1867

1867 - 2017

Bilderdijk waagt zich aan 'Hugo Claus'

Rederijderskamer Bilderdijk
pakt 'Tante' verkeerd aan

„Doe niet zo Bilderdijk glijdt van tweede tree
gek” Bilderdijk

Bilderdijs 'Gidsen'
schitterende voltreffer

Bilderdijk kaatst...en wint!

Bilderdijk: uitgebalanceerde vertolking van Ayckbourn

Bilderdijs Kamertje ijzersterk

„Vluchtweg' biedt Bilderdijk perspectief

Stuk van Annie M.G. Schmidt uitdaging voor elke amateurtoneelclub

Bilderdijk zoekt het avontuur in 'Traan'

Dramatisch waagstuk van
toneelgroep Bilderdijk

INHOUD

- Voorwoord, Inleiding en Dankwoord > 4
- Bilderdijk, de toneelvereniging van nu > 5
- De wereld in het oprichtingsjaar 1867 > 8
 - Het Markelo van 1867 > 9
- De oprichting van Bilderdijk en het vervolg tot 1900 > 11
- Bilderdijk in de periode van twee wereldoorlogen (1900-1950) > 15
 - Bilderdijk van 1950 tot 2000 > 29
 - Bilderdijk van 2000 tot heden > 43
 - Jeugdtoneel van Bilderdijk > 52
 - De Dollekamp-dynastie > 57
 - Regie > 59
 - Presidenten cq voorzitters > 60
 - Rederijkerskamers > 63

VOORWOORD

Voor u ligt het resultaat van een mooie samenwerking tussen de Heemkundegroep Markelo en de toneelvereniging 'Bilderdijk'. In verband met het bereiken van het 150 jarig bestaan van Bilderdijk is door het bestuur het initiatief genomen om tot een magazine te komen waarin de rijke historie van onze Markelose toneelvereniging wordt beschreven. Tot nu toe bestond deze historie uit diverse persoonlijke archieven, uit het bestaande archief van de toneelvereniging zelf en uit de herinnering en overlevering van vele leden en oud-leden. Het was de wens van het bestuur om deze archieven en herinneringen te bundelen tot een handzaam overzicht van 150 jaar Markelose toneelgeschiedenis. Om het 'gedragen' te zeggen: een nalatenschap voor de toekomst. De toekomst van zowel Bilderdijk, als van Markelo en haar inwoners.

Bestuur Bilderdijk

COLOFON

Auteur	Piet Meiberg
Redactie	Karin Blankenstijn, Annemieke Wassink- Schonewille en Piet Meiberg
Foto's	Archief Heemkunde en Archief Bilderdijk
Vormgeving	BuroDaan grafische vormgeving
Drukwerk	De Reclamemakers

INLEIDING

Er is geprobeerd om tot een zo overzichtelijk mogelijke en makkelijk leesbaar magazine te komen. Daarom is er voor gekozen om het verhaal ruim van beeldmateriaal te voorzien. Van het jaar van de oprichting en de jaren daarna in de 19^e eeuw, is er uiteraard geen beeldmateriaal, maar dat wordt in de loop der jaren vanzelfsprekend steeds meer.

Om redenen van leesbaarheid is ervoor gekozen om, na een inkijkje in de toneelvereniging van dit moment, een chronologische volgorde aan te houden, waarbij er van tijd tot tijd een uitstapje wordt gemaakt naar een bepaald thema of naar personen uit die tijdperiode. Bilderdijk wenst u veel plezier bij deze 'reis door de tijd'.

DANKWOORD

Voor de tot standkoning van dit Bilderdijk-magazine danken wij de Heemkundegroep, met name in de persoon van Ari Blankenstijn voor zijn deskundige hulp en advies. Ook danken wij de subsidieverstrekkers. Wij hopen dat we hiermee een mooie inkijk hebben gegeven in de historie van onze toneelvereniging.

BILDERDIJK, DE TONEELVERENIGING VAN NU

Het Bilderdijk van nu is een 'gewone' toneelvereniging, daar waar het in het verleden nog wel eens als elitair werd gezien. En niet zonder reden, want zoals verderop blijkt uit de historie van Bilderdijk was het in het verleden een eer om lid van Bilderdijk te zijn. Hoeveel notabelen en ondernemers maakten er wel geen deel van uit, zowel als lid, maar zeker ook als bestuurslid.

Nu een gewone toneelvereniging dus, maar wel met nog steeds een naam (rederijderskamer) die sterk aan het verleden doet denken, maar toch ondanks die naam een eigentijdse vereniging is.

Vlnr staand: Dik de Jong, Willy ten Hove, Herbert Hoevink, Luuk Elkind, Hilde van Woudenberg, Jurgen Bruggeman, Mirna van Dartel, Marietje Scholten, Mirjam Brinkmans, Karin Blankenstijn, Piet Meiberg
Zittend: Hendrik Ooms, Marie Smit, Dini Paalman,

Dineke Dollekamp, Jenneke Gossink, Fennie Nijboer, Corrie Boers, Annemieke Wassink
Op voorgrond: Hermien Hannink, Anita Bolink, Niek Tijink, Hermien Berendsen en Rudi Smit
Niet op de foto: Miranda Vruwink en Gerard Bakker

De huidige 3 ereleden van Bilderdijk

**Dineke Dollekamp-
Dollekamp**

Lid sinds 1947; in 2017 dus 70 jaar Bilderdijker. Vanaf het eerste moment dat ze lid kon worden op 18 jarige leeftijd, heeft ze zich aangemeld bij Bilderdijk. Ze speelde talloze rollen; haar eerste rol was als dienstmeisje in 1947 in 'En Jacob diende...'; mooiste rollen in 'De dood van een handelsreiziger' in 1964, 2 keer in 'Mijn zoons' en in 'Het laatste contact' in 1982. Haar laatste optreden was tijdens de revue in verband met het 125 jarig jubileum in 1992 met zowel diverse acteer- als zangoptredens. In een schrijven van het bestuur aan de Gemeente in 1988 werd ze al 'de moeder van Bilderdijk' genoemd.

**Jenneke Gossink-
Klein Velderman**

Lid sinds 1958; ze meldde zich tegelijk aan met haar jongere zusje Hanna en ze kwamen goed door de ballotage. Ze herinnert zich diverse mooie of bijzondere rollen, zoals in 'Drie is teveel' in 1964, waarin ze in ieder van de drie bedrijven één keer op moest komen met slechts één zinnetje. Ook mooie rollen in 'De Vrek' in 1962 en 'De Gidsen' in 2000. Ze was in de tijd dat we nog verlotingen hielden, altijd actief betrokken bij de organisatie ervan.

**Dini Paalman-
Nijland**

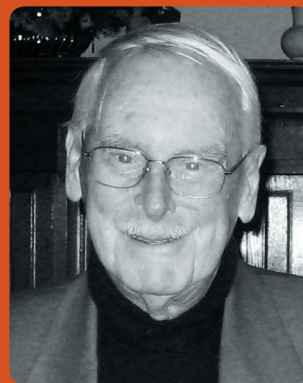
Lid sinds 1963, nadat ze eerst voor de PJGO had gespeeld; ze herinnert zich uit die beginperiode, de druk bezochte uitvoeringen en vooral de de zgn. 'afterparty' met karbonades bij Johan 'van de Slager'. Haar mooiste rollen: in 'Drie is te veel' (1964) speelde ze als jong meisje een oud omaatje en dan ook nog een beetje dronken. Ook heeft ze aan haar rol in 'Acht vrouwen' in 2003, heel veel plezier beleefd. Ze is na Sjoukje Zandjans-Wijma, ook nog een aantal jaren secretaresse geweest.

Een bijzondere Bilderdijker

Jan Willem Kortenoever (1921 - 2012)

Jan Willem is ruim 40 jaar een actieve acteur geweest in onze toneelvereniging; ook dus in de periode dat hij nog een drukke huisartsenpraktijk had in Markelo. Hij heeft geschitterd in tal van rollen, zoals "De vrek", "Mijn zoons", "De dood van een handelsreiziger" en "Het laatste contact", die de ouderen onder ons nog helder voor de geest zullen staan. In "De gidsen" speelde hij zelfs met verve een Frans sprekende non. Hij zorgde in de meeste gevallen zelf voor zijn outfit, om-

dat hij dat altijd perfect voor elkaar wilde hebben. Zijn laatste optreden dateert van november 2001 in "Café Twee", dus nota bene op 80 jarige leeftijd. Hierin speelde hij heel geloofwaardig een wat oudere, in zichzelf gekeerde, bargast lurkend aan z'n Dortmunder Alt. Wat ons zeker ook bij zal blijven zijn de talloze anekdotes uit zijn dokterspraktijk die hij altijd heel smeug, tijdens de repetities, kon vertellen. Tijdens ons 140 jarig jubileum in november 2007 heeft hij ons nog een mooi inkijkje

gegeven in zijn toneelervaringen bij Bilderdijk.

In november 2010 hebben wij hem thuis gehuldigd voor zijn 50 jarig lidmaatschap. Hij verkreeg daarmee het erelidmaatschap van onze toneelvereniging.

Zoals wij hem hebben meegemaakt: een kleurrijke, markante en innemende persoonlijkheid.

Een speciale vermelding

Fennie Nijboer-Gerrits

Fennie, lid sinds 1971, is in de periode van haar 45 jarig lidmaatschap maar liefst ruim 30 jaar bestuurlijk actief geweest. Ze begon als secretaresse (opvolgster van Dini Paalman-Nijland) in 1974 en heeft dat 14 jaar volgehouden, maar ook daarna nog 16 jaar bestuurslid, waarvan een aantal jaren in combinatie met het penningmeesterschap. Mooie rollen: haar 1^e rol

in 'De onnozele' in 1972 samen met Johan 'van de slager' en verder ook in 1974 in "We komen niet uit met ons pensioen" met o.a. Hendrik 'van de smid' en later in 'Thuis' in 2010 en in 'Vrouwen rond dokter Deninga' in 2013. Ze is na Anton Voorderman, Riek Lichtendaal en Gerrit Willem Bouwhuis de vierde in de rij van langste bestuursperiodes bij Bilderdijk, dus een vermelding waard.

DE WERELD IN HET OPRICHTINGSJAAR 1867

EEN KLEINE GREEP

- > **13 FEBRUARI** > Eerste opvoering van de wals: **An der Schönen Blauen Donau** van Johann Strauss jr. Het succes is aanvankelijk niet groot.
- > **17 FEBRUARI** > **Het Suezkanaal** (tussen Middellandse zee en Rode zee) wordt geopend voor de scheepvaart.
- > **1 APRIL** > Napoleon III opent de **wereldtentoonstelling** in Parijs.
- > **14 APRIL** > **Alfred Nobel** geeft de eerste demonstratie van zijn uitvinding: het dynamiet.
- > **1 MEI** > Ingebruikname door **de HSM** (Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij) van de spoorlijnen Alkmaar-Uitgeest en Haarlem-Uitgeest. Eigenaar van beide lijnen is de Staat der Nederlanden.
- > **9 JULI** > In Glasgow wordt **Queen's Park FC** opgericht, de oudste nog bestaande Britse voetbalclub in de league.
- > **19 JULI** > Koning Willem III tekent op paleis het Loo het Koninklijk Besluit nr. 60, waarvan het eerste art. luidt: 'Er zal een Nederlandsche Vereeniging worden opgericht tot het verleen van hulp aan zieke en gewonde krijgslieden in tijd van oorlog'. Dit maakte de oprichting van het **Rode Kruis** in Nederland mogelijk.
- > **9 SEPTEMBER** > Groothertogdom **Luxemburg** wordt onafhankelijk van België. Groothertog wordt de Nederlandse koning Willem III.
- > **7 NOVEMBER 1867** > treedt Gerardus Johannes ter Beek in het huwelijk en opent in Almelo een bakkerij met winkel en legt hiermee de basis voor het familiebedrijf dat later onder de naam "**Bolletje**" bekend zal staan. De reclame die in de jaren vijftig gemaakt werd was voor die tijd opvallend maar bovenal humoristisch.

ONGEDATEERD

- > In de zomer wordt in Amsterdam het prestigieuze **Amstel Hotel** geopend.
- > De **schrijfmachine** wordt uitgevonden.
- > **Karl Marx** publiceert het eerste deel van "Het Kapitaal".
- > De eerste "**Wolf-Rayetster**" wordt ontdekt door Charles Wolf en Georges Rayet. Het zijn zeer zware sterren met een massa van meer dan 20 zonmassa's en zijn zeer zeldzaam. Er zijn er slechts enkele honderden waargenomen.
- > In Borne begonnen de regelmatige **neerslagwaarnemingen**. In dat jaar viel 888 mm neerslag.

HET MARKELO VAN 1867

In het programmabladd van het 125 jarig bestaan in 1992 werd door Jan Stoelhorst (Heemkunde) een mooie beschrijving gegeven van Markelo in die tijd.

Om een nader stemmingsbeeld van Markelo anno 1867 te schetsen, geven we een beschrijving van een wandeling die we vanuit de richting Goor door het dorp maken.

Vanaf het huidige kruispunt Irenestraat/Beatrixstraat zien we zo hier en daar een woning staan. In het oog springend is de nieuwe Pastorie (het latere waterschapsgebouw) waarin Ds. Budde woont. Waar nu de hoge gebouwen van Arkervaat staan, zien we akkertjes en wat weilanden. Op de plaats van het gemeentehuis staat nog de woning van de fam. Dijkink. Ongeveer ter hoogte van de Rabobank (destijds aan het Beaufortplein) staat de boerderij van de fam. Meenderink. Voor Eungs Schöppe staat een grote boerderij met ernaast een paar hooibergen. Rond en op het complex van de voormalige kaasfabriek staan een paar kleine boerderijtjes, enkele armenhuisjes en een weeffabriekje. Café Smit is nog de tapperij annex logement van Abrahams. Ter hoogte van het vroegere pand Wonnink (tegenwoordig PLUS-markt; red.) zien we het grote zakenpand van Stokkentreeft, met aan de overkant van de weg een groot opslagmagazijn.

Rond de kerk is het volgebouwd met een gevarieerd assortiment aan woningen. Vervolgens zien we langs de Grotestraat tot aan de huidige Tolweg en langs het begin van de tegenwoordige Taets van Amerongenstraat verschillende woningen, tapperijen, bierbrouwers, handwerkslieden enz. Achter de huidige fietsenzaak staat de school. Dit is het hele dorp, zodat we daarmee al aan het eind van onze wandeling zijn.

We zijn geen auto's, tractoren, brommers e.d. tegen gekomen. Alom rust, slechts verstoord door luidkeels om de huizen scharrelende kippen en enkele koeien en varkens die in de verte wat misbaar maken. Een groepje kinderen dat op klompen over straat rent, enkele vrouwen die (bij gebrek aan krant, radio of televisie) in groepjes de laatste nieuwtjes doorvertellen en een boer die met paard en wagen naar Stokkentreeft gaat om er wat graan en boter af te leveren, veevoer en een beetje kunstmest (om te proberen) in te kopen en tegelijk wat pannenkoekenmeel en zout voor z'n vrouw meeneemt.

Ziedaar het beeld van rust, stilte en vaste patronen, ontstaan door een eeuwenlang isolement. Ondanks de openlegging middels verharding van de weg Deventer - Hannover (1823), aanleg van de spoorlijn (1865) en verbetering van de landwegen blijft het eigen karakter met de oude gewoonten en klederdrachten hecht in stand. Contacten zijn er slechts met Goor (vroeger bestuurscentrum), Lochem (wekelijkse markt) en Deventer (afzetgebied landbouwproducten).

DE OPRICHTING VAN BILDERDIJK IN 1867 EN HET VERVOLG TOT 1900

Voor het oprichtingsverhaal van Bilderdijk moeten we putten uit het toneelstuk geschreven ter gelegenheid van het 60 jarig jubileum in 1927 over deze oprichting, door Jan Dollekamp (Jan van Hein), op grond van de herinneringen van zijn vader Hein Dollekamp, een van de Bilderdijkers van het eerste uur.

In feite wordt de voedingsbodem gelegd door de ergernissen van dominee Budde over het feit dat in Markelo van alles een feest wordt gemaakt met veel te veel drankgebruik. Of naar zijn stellige mening en die van zijn bij hem inwonende zusters: drankmisbruik. *‘Van alles wordt een feest gemaakt: ondertrouw, trouwpartij, slachtpartij, spinnejacht, klootschieten, een hooimaaltje, een stoppelmaaltje en nog veel meer. En overal wordt de jeneverflesch niet vergeten, zelfs niet bij begravenissen. Gewoonlijk draaien deze feesten als gevolg van drank en nog eens drank vaak uit op wantoestanden en vechtpartijen’.* Budde komt op het idee om een toneelclub, een Rederijerskamer op te richten en hij spreekt over dat idee met de bovenmeester J. Benthem. Zij worden het samen eens over dit idee en beleggen een vergadering om anderen hiervoor te interesseren. Het wordt een onrustige vergadering met veel achterdocht en vooroordelen. Vooral het idee dat een dominee zich hiervoor inzet valt niet goed bij het conservatieve deel van Markelo. Budde heeft er zelfs op de kansel nog woorden aan gewijd om de mening te doen keren ten gunste van deze toneelvereniging. Dat kwam ongeveer op het volgende neer: *‘Bilderdijk is een vereeniging, die zich ten doel stelt het houden van voordrachten en het beoefenen der welsprekendheid en tevens door het opvoeren van geschikte komediestukken den toeschouwers een blik te gunnen in het karakter van de menschen om te laten zien hoe de menschen wel en hoe ze niet moeten zijn’.* Hij beweerde zelfs dat het evengoed en soms nog beter was naar een komedie te gaan dan naar de kerk, omdat je in een komedie dezelfde dingen aanschouwelijk ziet voorgesteld, waar in de kerk de dominee slechts over kan spreken. Mede hierdoor kwam de vereniging er en op 11 november 1867 werd de Rederijerskamer definitief opgericht. Niemand kon toen bedenken dat een vereniging die zo moeizaam tot stand kwam een zo lang leven beschoren zou zijn.

Dominee Budde had ook al nagedacht over een naam en met de naam Bilderdijk wilde hij *‘den grooten schrijver eren’.* Iedereen vond dit een uitstekend idee en aldus geschiedde.

Dominee Budde en schoolmeester Benthem gaan hiermee de geschiedenis in als de oprichters van de Rederijerskamer Bilderdijk in Markelo, nu 150 jaar geleden. De dominee werd de eerste president van de vereniging. Hierbij een schets van beide oprichters.

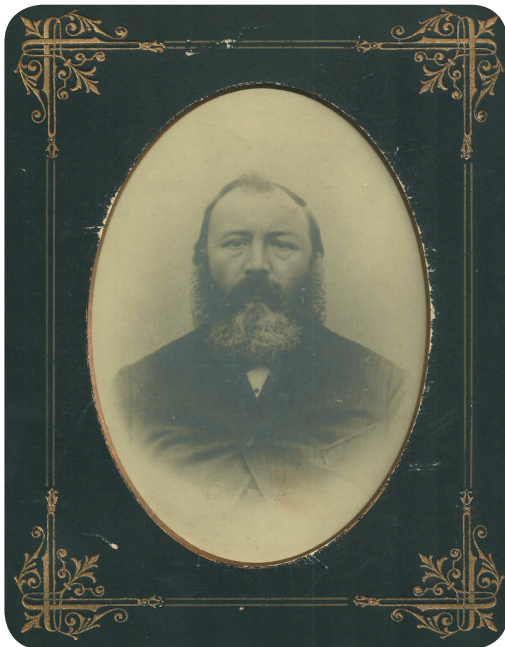

Ds. Hendrik Gerhard Budde (1821-1883), afkomstig uit Deventer, was predikant in Markelo van 1846 tot 1883.

Hij woonde in de nieuwe pastorie, het latere waterschapsgebouw aan de Goorseweg.

(De oude pastorie werd in 1853 afgebroken en stond ongeveer ter plekke van het huidige Wehmekamppleintje). Ds. Budde was in 1867 vrijgezel en bewoonde samen met z'n broer, drie zusters en twee dienstboden de grote woning. Hij heeft zeer veel gedaan ter verheffing van het niveau van de plattelandsbevolking.

Meester Jan Benthem, (1839-1894), de zoon van Gerrit, die eerder onderwijzer in Markelo was, werd in 1865 tot onderwijzer benoemd. Uit geschriften komt Jan naar voren als een man "met een gebruiksaanwijzing", maar niettemin actief in het Markelose gemeenschapsleven. Zo was hij dus, samen met Ds. Budde, oprichter van de toneelvereniging Bilderdijk.

Zoals gezegd is er geen informatie over de jongste jaren van Bilderdijk. Wel is er een programma bewaard gebleven uit 1876.

Deze uitvoering werd gehouden in de oude school, nadat men eerst begonnen was in de consistoriekamer. Na de oude school ging men naar Wolter Jan Leunk (foto onder), waar de Rederijderskamer van ongeveer 1887 tot 1992, ruim honderd jaar haar vaste domicilie had.

OPENBARE VOORSTELLING VAN DE REDERIJERS-KAMER „BILDERDIJK,”

ONDER DE ZINSPREUK:
*„En reken d' nitalig niet,
Maar het doet allen!”*
Op *Donderdag* den 22den April 1876,
in de
OPENBARE SCHOOL TE MARKELO.

PROGRAMMA. JOAN WOUTERSZ.,

Drama in vijf bedrijven, door H. J. SCHIMMEL.

PERSONEN:

Willem, Prins van Oranje	de Hr. A. BENTHEM.
Charlotte van Bourbon, zijne Gemalin	Mej. W. KAGEL.
Don Alonso de la Cerda, Spaansche	
Grande	de Hr. G. J. KASTEL.
Martix, Heer van St. Aldegonde . . .	G. H. ICHINK.
Jonkheer Dirk Sonol, 's Fransen Luitenant	W. STEIN.
Reinier Kant, een der Gekommitteerde	
Raden van West-Friesland, enz. . .	H. TIJSE.
Cornelia Dirkszoon, Admiraal . . .	J. BENTHEM.
Joan Woutersz., Hopman in Staatseho	
dicus	J. HELMAN.
Maria Ruikshaver, eigenaresse van een	
latroes	Mej. H. G. A. STOKKENTREEF
Pierre Causcur,	de Hr. J. H. SPENKELINK.
Wilhelm Schneider, } Soudieners in	H. J. BOSKAMP.
Maarten Floriszoon, } Staatseho	G. BENTHEM.
'en Jacobszoon, } dicus.	H. STEIJN.

PERSONEN:
 Willem Willemzoon de Hr. H. TIJSE.
 Een dienaar van den Prins J. G. KAGEL.
 Hendrik Thomaszoon, } Burgers van J. W. BERENDSEN.
 Tijmen Janzoon, } Enkhuizen A. J. HEILERSIG.
 De gewichtige Provoost J. G. KAGEL.
 De Graaf Bossu, enz. enz.

De handeling heeft plaats te Enkhuizen, tijdens het beleg van Alkmaar in 1573.

N A S T U K J E:
„VIER KOMMEN KOKEND WATER,”
Blijft in twee aktes.

PERSONEN:
 Papegaai, Onderchout de Hr. J. HELMAN.
 Flickehuus, Spekslager G. BENTHEM.
 Steghamer, Scheepskimmerman A. BENTHEM.
 Benjamin, Koopman J. H. SPENKELINK.
 Rijnerdt, Gerechtsdienaar J. W. BERENDSEN.
 Stemmelaar, Politie-agent H. TIJSE.
 Een Zuurjood, een Schoenpoetser, een Engelschman, Houtvloters, enz.

De plaats der handeling is Amsterdam.

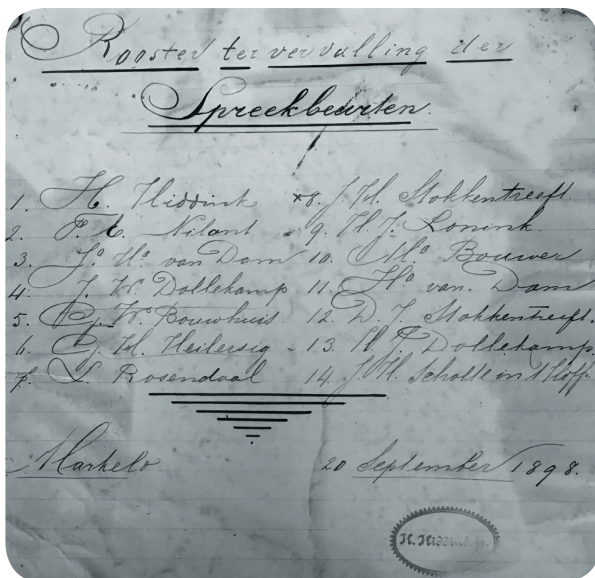
Aanvang des avonds te half acht ure precies.
Entree: 1ste Rang f 0.40. 2de Rang f 0.30.

N.B. Om de groote kosten der costumes te dekken, kan den Leden van andere Rederijders-Kamers geen vrije toegang worden verleend.

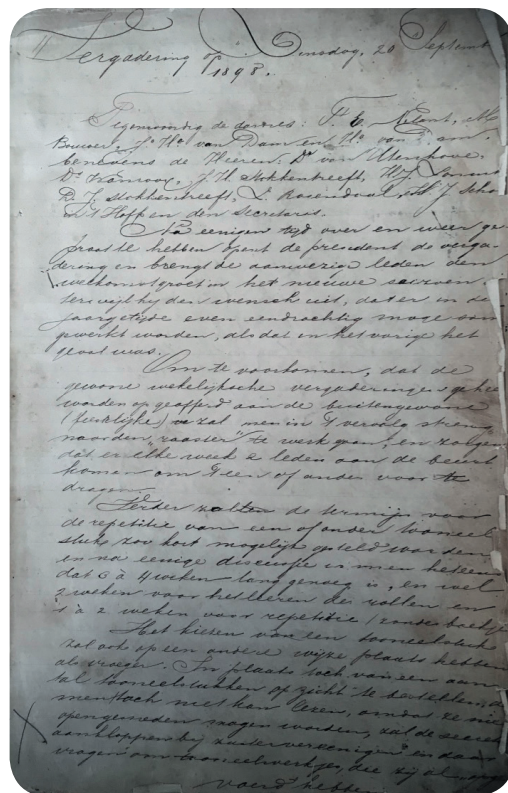
Er wordt verzocht niet te rooken.

GEHREKT BIJ J. DE LANGE, TE DEVENTER.

De eerst bewaard gebleven notulen dateren van 20 september 1898, alsmede een 'rooster ter vervulling van spreekbeurten' op dezelfde datum opgetekend door H. Hiddink jr. (secretaris).

In deze notulen wordt afgesproken dat men 'streng naar het genoemde rooster te werk zal gaan'. Bovendien wordt men het erover eens dat 3 à 4 weken lang genoeg is als termijn voor de repetitie van een of ander toneelstuk en wel 2 weken voor het 'leren der rollen' en 1 à 2 weken voor 'repetitie zonder boekje'. 'Tegenwoordig zijn de dames T.E. Nilant, M. Bouwer, J.H. van Dam en H. van Dam, benevens de heeren Dr van Utenhove, Dr Wanrooy, J.H. Stokkentreeft, H.J. Lonink, D.J. Stokkentreeft, L. Rosendaal, H.J. Scholte in 't Hoff en den secretaris' (Hiddink).

Verder is er in deze vergadering de vraag aan de orde of men een huishoudelijke of openbare vergadering (uitvoering) zal houden. 'De secretaris is van meening dat uit een geldelijk oogpunt beschouwd, men aan een openbare uitvoering de voorkeur moet geven ten einde de kas de gelegenheid te geven over het doode punt heen te komen, die op het oogenblik aan grote zilverarmoede lijdt'. Men besluit 2 uitvoeringen te geven en vervolgens wordt er de 'questie' van de muziek aan de orde gesteld. Twee avonden de Markelosche Muziek ('De Harmonie') of twee avonden die van Arant, of ieder één avond. Uiteindelijk stemmen de leden en wordt er voor gekozen om de Markelosche muziek beide avonden te gunnen. Verder wordt er ook nog 't thema behandeld van de noodzakelijkheid van een kathedraal voor de spreekbeurten.

Er werd in die begintijd dus iedere week vergaderd en daarom werden naast diverse agendapunten ook 2 spreekbeurten gehouden, vaak voorgelezen en soms voorgedragen. Ook werd er wel eens genotuleerd dat de hele vergadering besteed werd aan het repeteren van het toneelstuk.

Het kan verkeren in november 1898

‘De zaal was beide avonden vrij goed bezet en werden met genoeg, den eersten avond, onder de toehoorders enkele bezoekers uit Rijssen en Holten opgemerkt’. Van de muziek kan met eere gezegd worden dat zij uitmuntend hebben gespeeld en komt daarvoor Arant zowel als de Markelosche muziekvereniging “de Harmonie” met recht een woord van lof toe’. Beide orkesten hebben dus gespeeld in tegenstelling tot het besluit van enkele vergaderingen eerder. Het kan dus verkeren.

Overzicht jaar 1898/1899

Het begint met: *‘Over dit jaar valt weinig te zeggen. De wekelijksche vergaderingen hadden hunnen gewonen gang alhoewel de Kamer geen president had werden de gehouden vergaderingen door den vice president steeds geleid. De leesbeurten hadden hun gewoon verloop’.* Toch, als we de notulen lezen, valt er best wat te zeggen over dit toneeljaar, getuige onderstaande.

De vergadering van 25 oktober 1898 wordt in de notulen een van de woeligste en partijdigste van dit seizoen genoemd. De president dr. van Utenhove treedt af; laat dit per brief weten en daardoor ontstaat er een heftige woordenwisseling; van repeteren komt niets meer terecht. En in de loop van de vergadering legt ook de bibliothecaris z’n werk neer wegens vertrek naar elders. Het lijkt crisis, zeker ook gezien de onuitgesproken klacht van secretaris Hiddink dat dit er ook nog wel bij kan. Hij notuleert namelijk niets van de verhitte woordenwisseling en neemt eventuele kritiek op de koop toe. Echter bij de volgende vergadering worden bij stemming de opvolgers gekozen. De procedure is als volgt. Er wordt gestemd voor de vacature door alle aanwezigen en degene die de meeste stemmen krijgt wordt gevraagd de functie te aanvaarden. Accepteert deze de functie niet dan wordt de volgende gevraagd. J.W. Stokkentreeft neemt de benoeming tot president niet aan en de vice president (hijzelf dus) wordt gevraagd dit tijdelijk voor het lopende seizoen waar te nemen. Hij accepteert dit. Secretaris wordt de heer J.H. Stokkentreeft. De heer Boersma wordt gekozen tot penningmeester. En hiermee lijkt de rust in de vereniging te zijn weergekeerd.

Het standaard beeld van een vergadering

De president opent; vermeldt welke leden present zijn; het verslag van de vorige vergadering wordt beoordeeld; spreekbeurten cq repeteren van het stuk wordt gedaan en tenslotte worden de notulen afgetekend door de president en de secretaris. En iedere week erna hetzelfde ritueel.

Eeuwwisseling

De eeuwwisseling gaat, kijkend naar het geschrevene in de notulen, volledig aan de vereniging voorbij. Op de laatste reguliere vergadering van 14 december 1899 wordt een tweetal leesbeurten vervuld en een blijspel gekozen om opgevoerd te worden ‘an de permetoasie’.

De eerste vergadering van het jaar 1900 op 4 januari werd gehouden alsof er helemaal geen bijzondere datum gepasseerd was; zelfs geen nieuwjaarswens van de president. Gewoon de orde van de dag, t.w. voordrachten e.d. en een belangrijke mededeling: het gekozen stuk ‘an de permetoasie’ moest *‘vallen omdat de hoofdrollen bedankten’*. Overigens was de allerlaatste vergadering van de 19e eeuw een buitengewone vergadering op 19 december 1899, waarop 14 leden een voordracht ten beste gaven; 3 voordrachten voor 2 personen en 8 solo-voordrachten. En ook hier, geen woord over de op handen zijnde eeuwwisseling. Een buitengewone vergadering was in die tijd geen echte vergadering of repetitie, maar een opvoering voor publiek van voordrachten en vaak korte toneelstukjes cq sketches.

BILDERDIJK IN DE PERIODE VAN TWEDE WERELDOORLOGEN (1900-1950)

Een Bilderdijs-huwelijk

Begin 1900 werd er een toneelspel opgevoerd waarin een echtpaar moest optreden. De rol van de echtgenoot werd gespeeld door Gerhardus Buursink en zijn toneelvrouw was Hendrika van Dam. Na de voorstelling sprak Buursink: *'het is mij op het toneel met jou als mijn vrouw uitstekend bevallen; zullen we dat voor de rest van ons leven tot werkelijkheid maken?'* En zo geschiedde.

Het 35 jarig jubileum in 1902

Ondanks dat het een 35 jarig jubileum betreft wordt er toch veel aandacht aan besteed. Voorafgaand aan dit jubileum worden de volgende besluiten genomen.

- 'een nieuw tooneel te laten schilderen door den heer Bokhorn, decoratieschilder te Deventer voor Hfl. 52,-, voorstellende aan de ene zijde een bosch en aan de andere zijde een mooie kamer (salon)*
- b. muziek te nemen uit Deventer, 2 avonden voor Hfl. 48,-*
- c. de heer F. Engers, gediplomeerd dansleraar, op die avonden over te laten komen voor het leiden van het bal na afloop van de voorstellingen*
- d. de heer B. Mulder, coiffeur te Deventer, te nemen voor het kappen en grimeren der meespelende leden'*

Verder staat geschreven: *'Thans was de eigenlijke feestdag 11 november 1902 aangebroken.*

De zaal van het logement Leunk, "Wapen van Markelo" was smaakvol met groen, bloemen, vlaggen enz. versierd en aan weerszijden van het tooneel prijken de portretten van wijlen de heren ds. H.G. Budde en J. Benthem, oprichters der rederijderskamer Bilderdijs, eerste president, laatste secretaris.'

Het Bilderdijs vaandel

Door mej. Leunk-Meenderink en mej. Boersma-Mulder werd aan de president, namens een groep van 23 dames uit Markelo en daarbuiten een prachtig vaandel aangeboden. In de notulen staat: *'als blijk van waardering voor al hetgeen Bilderdijs in de 35 jaren van haar bestaan voor de inwoners van Markelo e.a. voor aangenaams en nuttigs gedaan heeft.'* Het vaandel is tot op de dag van vandaag in het bezit van Bilderdijs.

40 jaar Bilderdijk in 1907

In de notulen ter gelegenheid van het 40 jarig jubileum een mooi verslag van de speech van dokter Wanrooij, uitgesproken op 11 november 1907, waarin hij Bilderdijk vergelijkt met het leven van een mens. Hierin wordt ook de oprichting van Bilderdijk en wat dit met zich meebracht mooi verwoord.

Een tweede thema dat zich laat zien in de notulen is dat er vanaf 1907 lang niet meer zo trouw verslag wordt gemaakt van iedere vergadering. Diverse keren wordt de secretaris hierop aangesproken en deze belooft trouw iedere keer het leven te beteren, maar de intervallen worden steeds groter, vaak zit er maanden en soms wel een jaar tussen. Zie het volgende voorbeeld.

De secretaris Bouwhuis op het matje

De president opent de vergadering van 4 april 1910.

De secretaris is nu weer, evenals hij zulks al langen tijd heeft gedaan, in gebreke gebleven de notulen van het verhandelde in de vergaderingen bij te houden en te lezen. De president maakt hem hierop opmerkzaam en verzoekt hem die notulen in het vervolg van elke vergadering te houden en in de volgende vergadering te lezen. De secretaris belooft hieraan in het vervolg zich trouw te zullen houden.

Echter de volgende notulen dateren van 27 november 1910, nota bene meer dan een half jaar later.

Meer mannen dan vrouwen

Ook is er een totaal omgekeerde situatie dan de huidige, kijkend naar de notulen van 23 september 1912.

De president opent de vergadering. De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd. Als werkende leden worden met algemeene stemmen aangenomen de Heeren J.H. Ooms, J. Brinkers, G. Dollekamp en J. Ter Welle Gzn. De secretaris zal hen hiermede in kennis stellen. Voorts wordt door ieder lid aangenomen, zooveel mogelijk leden te winnen, vooral dames.

Wat een luxe dat er in een klap 4 mannen zich aanmelden als lid. En kennelijk is er een gebrek aan dames. Tegenwoordig is dat andersom. Gebrek aan mannen en een surplus aan vrouwen.

Opvoeringsrechten

Een duidelijke parallel met de huidige tijd vinden we in de notulen van oktober 1921 waarin genoemd werd dat voor een stuk fl. 50,- aan opvoeringsrechten moest worden betaald. Dat was een te grote aderlating voor de vereniging en er werd besloten het stuk niet uit te voeren. Ook nu zijn de opvoeringsrechten (zowel de kosten voor de boekjes als de daadwerkelijke rechten) een grote financiële kostenpost voor de vereniging.

Het 50 jarig jubileum in 1917

In aanloop naar dit jubileum wordt gesproken over een waardige herdenking van deze mijlpaal.

De heer Leunk (Wapen van Markelo) wordt gevraagd om de garage als toneelzaal te mogen gebruiken en de zaal als balzaal, waaraan hij z'n toestemming geeft. Duidelijk wordt daarmee dat ook in die tijd het 'bal na' al een belangrijk evenement was.

Verder wordt in de vergadering van 28 augustus 1917 gesproken en gestemd over het te kiezen stuk en de keuze valt op: 'Groote Stadslucht'. Omdat er daarna een jaar lang geen notulen worden gemaakt, blijven we ongewis over de daadwerkelijke viering van dit jubileum. Maar....gelukkig hebben we de staatsfoto nog met uiteraard het vaandel. Het is de oudste foto van Bilderdijk.

Leden Bilderdijk in 1917

Zittend v.l.n.r.: Willem Zwier Pluimers (*1879, bestuurslid, schoenmaker), Gerrirdina Johanna Aaltjen (Gerritje) Leunk (*1890) Gerrit Willem Bouwhuis (secretaris 1859-1921), Antonius Voorderman (voorzitter, dierenarts 1891-1971), Wolter Jan Leunk (caféhouder 1858-1921), Louis Rosendaal (bestuurslid, manufacturen en kruidenier 1873-1922).

Staande: v.l.n.r.: Jansje Dollekamp (onderwijzeres) v. Zanten (leider distributie 1914-1918), mej. D. Altena, Johanna Nijland (*1896), Johan Sanderman (smid, *1897, later getrouwd met mej. J. Nijland.) Trui Krabbenbos, Jan ten Hove (*1897), Reintje Ooms (*1893, later getrouwd met Dhr. J. ten Hove), Jan Roosdom (boekhouder melkfabriek, later zaak), Egbertine, Hendrika (Dine) Meenderink (*1895), Berend Jan Meengs (kassier boerenleenbank 1890-1947), Geertruid Aaltjen Meengs (1885-1931), Gerrit Jan Dollekamp (caféhouder *1899), Johanna Sanderman (*1898), G.H. Dollekamp (slachterij, niet op de foto).

Hiddink en Bouwhuis 'miskende' secretarissen

H. Hiddink is secretaris ten tijde van de eerste bewaard gebleven notulen in september 1898, die zich niet al te zeer gewaardeerd voelt getuige zijn opmerkingen daarover in de notulen (hiervoor beschreven), en al snel wordt opgevolgd door J.H. Stokkentreeft, die kort daarna op zijn beurt weer wordt opgevolgd door G.W. Bouwhuis per 18-10-1900. Deze voelt zich evenals Hiddink nogal ondergewaardeerd getuige zijn opmerkingen over het lezen der notulen, bijv. 18 november 1918: *Den secretaris werd niet om de notulen gevraagd zoodat het lezen daarvan achterwege bleef.* En op 25 november 1918: *Wederom werd niet om de notulen gedacht zoodat deze dus ook niet werden voorgelezen.*

Heel mooi 'verdekt' wordt zijn kritiek in de notulen opgenomen. Kennelijk maakt hij er

zelf geen opmerking over in de vergadering. Het geeft een mooi beeld van hoe dat het er in die tijd aan toeging en we zouden er graag bij zijn geweest. Ondanks dat heeft Bouwhuis 't toch gepresteerd om ruim 20 jaar secretaris te blijven; wat een plichtsbetrachting. Sterker nog: het zou zelfs zo geweest kunnen zijn dat Bouwhuis ook in de periode vòòr 1898 (waarvan helaas geen notulen zijn) al secretaris is geweest, omdat Jan van Hein in 1927 schrijft dat wijlen de heer G.W. Bouwhuis bijna 40 jaren het secretariaat waargenomen heeft.

Tussen november 1921 en september 1925 zijn er geen notulen voorhanden, maar op 9 september 1925 blijkt dat mejuffrouw Riek Lichtendahl wordt herkozen als secretaresse, dus zij moet dan kort secretaresse zijn geweest want Bouwhuis werd nog op 19 september 1921 bij acclamatie herkozen. De vraag dient zich aan wat er in die jaren, waarvan de notulen ontbreken, gebeurd is en of het ontbreken van die notulen daarmee te maken heeft gehad. Helaas, we zullen 't niet weten.

Als we terugrekenen is Riek Lichtendahl sinds 1922 secretaresse omdat ze er in 1963 mee stopt, na 41 jaar secretaresse te zijn geweest. Zij is in ieder geval zeker geen miskende secretaris geweest; in tegendeel.

In 1925 was mejuffrouw Meenderink, bibliothecaresse en penningmeesteresse.

Anton Voorderman, president of voorzitter?

President, president-voorzitter of voorzitter. Vanaf de oprichting was er sprake van een president en ook nog op het moment dat Anton Voorderman in september 1916 aantreedt. Echter, op 9 september 1925 wordt hij in de notulen president-voorzitter genoemd. Wel wordt er altijd nog getekend in het notulenboek als president. Vanaf november 1930 wordt er nu wel consequent getekend als voorzitter en zo is het heden ten dage nog.

De term president is dan definitief ten grave gedragen.

Ook is te lezen dat er steeds vaker geen notulen worden gemaakt omdat de hele vergadering wordt besteed aan het repeteren van de gekozen stukken.

Werkende en kunstlievende leden

Men had in die tijd werkende en kunstlievende leden. Werkend waren de leden die de voordrachten opvoerden, meespeelden in de stukken en ook op andere wijze actief waren in de vereniging (bestuur, organisatie, decor, bibliotheek, lezen van stukken e.d.).

Kunstlievende leden waren de leden die de vereniging een warm hart toedroegen en met hun lidmaatschap de vereniging ondersteunden.

De kunstlievende leden van weleer zijn de donateurs van tegenwoordig. Donateurs zijn door de tijd heen altijd erg belangrijk geweest voor de vereniging. Ze zorgden voor zowel publieke belangstelling als voor een vast inkomensbestanddeel. Weliswaar werden ze in deze periode anders genoemd, maar het fenomeen donateur is altijd gebleven.

Verloting

Aan het eind van de twintiger jaren wordt voor het eerst een loterij gehouden. De prijsjes worden bij de donateurs gekocht. Verder zouden de dames iets maken dat verder niet werd uitgelegd en de heren zouden gezamenlijk een taart voor de verloting beschikbaar stellen.

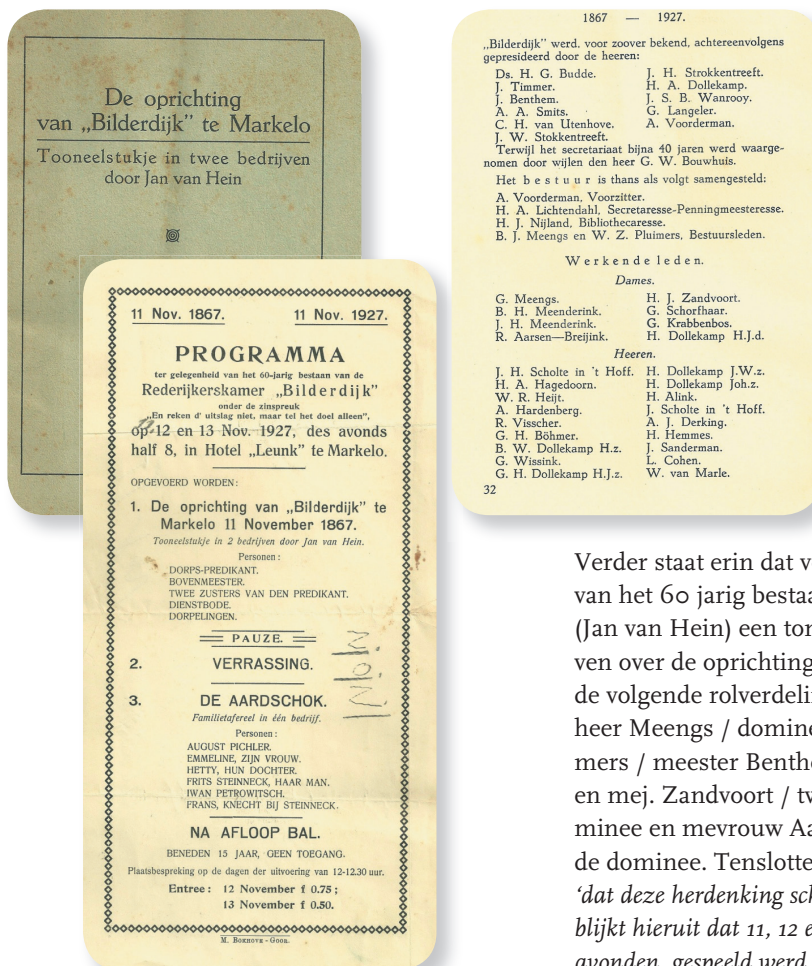
De opening

De korte notulen van maart 1927 geven een mooi beeld van hoe een toneelavond geopend werd. *'De president spreekt het volgende. Hij heet het opgekomen publiek, dat niet talrijk is, hartelijk welkom en wenscht hen een genotvolle avond toe wat de stukken betreft en een plezierige avond wat het 'bal' betreft. Na de openingsrede, die ingekort is, ging het doek op en nam het spel een aanvang'.*

Overigens werd de volgende uitvoering van twee dagen later heel wat beter bezocht want daar staat over geschreven. *'De president heet iedereen hartelijk welkom. Het doet hem genoegen te zien, dat de zaal stampvol is. Geen stoel is onbezet en het staande publiek is niet te overzien'.*

Het 60 jarig jubileum (1927)

In de met een prachtig handschrift geschreven notulen van de hand van Dika Zandvoort over het 60 jarig jubileum onder de titel: *'Het 60 jarig bestaan onzer Toneelvereniging 'Bilderdijk' 1867 - 1927'*, staat onder andere te lezen dat er nog een felicitatiebrief was ontvangen van de heer Benthem, zoon van meester J. Benthem, de medeoprichter.

Verder staat erin dat voor deze gelegenheid van het 60 jarig bestaan door Jan Dollekamp (Jan van Hein) een toneelstuk was geschreven over de oprichting van Bilderdijk, waarbij de volgende rolverdeling was gekozen: de heer Meengs / dominee Budde, de heer Pluimers / meester Benthem, mej. Lichtendahl en mej. Zandvoort / twee zusters van de dominee en mevrouw Aarsen / dienstbode van de dominee. Tenslotte werd nog opgetekend: *'dat deze herdenking schitterend is geslaagd blijkt hieruit dat 11, 12 en 13 november, dus drie avonden, gespeeld werd voor stampvolle zalen'.*

Leden en bestuur toneelvereniging Bilderdijk; foto t.g.v. 60 jarig jubileum

Voorste rij staand: Annie Dollekamp, Schorfhaar; zittend: Berend Jan Meengs, Hendrika Aarsen-Breijink, voorzitter Antonius Voorderman, Hendrika Albertha (Riek) Lichtendahl, Willem Zwier Pluimers.

Tweede rij: Willem Dollekamp, Christiaan Aarsen, juffr. Bertie Lier, Hanna Meenderink, Bertha Reindina Buursink, Krabbenbos, Dika Zandvoort, Annie Dollekamp?, Berendina Kistemaker.

Derde rij: Jan Hendrik Scholte in 't Hoff, Hendrik Arnoud Hagedoorn, Hendrik Dollekamp, Hendrik Dollekamp ('Kippenhendrik'), ten Hove, Jan van Hein (Dollekamp).

Achterste rij: Jan Scholte in 't Hoff, NN, Willem Rudolph Heyt, G. Wissink, commies Roelof Visscher.

Als bijschrift bij de jubileumfoto schreef de krant: 'De Rederijerskamer "Bilderdijk" te Markelo heeft een ereplaats verworven in het verenigingsleven aldaar. Terecht is dan ook het 60-jarig bestaan (een zeldzame gebeurtenis voorwaar) feestelijk herdacht'.

Op bezoek

Ook ging men in die tijd op bezoek bij andere toneelverenigingen. Zo ging men in januari 1930 met twee auto's naar Ingen (Gelderland) om daar naar een stuk te kijken. Dat toneelstuk beviel hen zo goed dat ze besloten om 't te gaan lezen. Er wordt echter nimmer in de notulen op teruggekomen. Het stuk had de prachtige titel: 'Tante Jutta uit Calcutta'. Ook ging men naar Ruurlo, waarvoor de animo zo groot was dat men 'Dollekamp' vroeg om een bus te mogen huren. Met 20 man/vrouw togen ze naar Ruurlo.

Concurrentie

Verder speelde er in die tijd (1930) nog een kwestie rond de oprichting van een andere toneelvereniging nl. 't Venneke. Enkele jongelui waren als lid geweigerd door Bilderdijk, wegens een te grote toeloop, en dus besloten ze zelf maar aan de slag te gaan. Kennelijk is het niet van de grond gekomen want er is verder niets over bekend en ook in de notulen wordt er niet meer op teruggekomen.

Hoe 't in de dertiger jaren een beetje reilt en zeilt

In de vergadering na de uitvoering (notulen van 17 november 1930) wordt de balans opgemaakt van de financiën en wordt tevens door de voorzitter, de heer Voorderman, aan de heer Aarsen, *'het vanouds bekende gebruik'*, een kistje sigaren aangeboden als dank voor het optreden als souffleur.

In deze notulen wordt over een vaste souffleur en een vaste regisseur gesproken. De heer Aarsen, die al een paar keer als souffleur had gefunctioneerd, neemt de functie van vaste souffleur aan en de heer Dollekamp 'op de berg' (Jan van Hein) wordt gevraagd de vaste regisseur te worden, hetgeen hij in een van de latere vergaderingen aanvaardde met de mededeling dat hij dat wilde doen in overleg met bestuur en leden.

De notulen van deze vergadering, waar zo'n twintig leden aanwezig waren, geven trouwens een prachtig inkijkje in de gang van zaken van die tijd:

'Op de vraag van de voorzitter of er nog iemand wat te vragen of te zeggen heeft, neemt mevrouw Dollekamp-Wooldrik het woord. Zij zegt het niet prettig te hebben gevonden dat bij de laatst gehouden repetitiën, de leden allemaal of naar huis gingen of voor gingen kaarten (in het voorcafé dus), als het kleine stukje begon. Men repeteerde, maar niemand die zei of het goed of slecht ging. Met deze woorden waren het meerdere leden eens. De voorzitter antwoordde dat er voor gezorgd zal worden dat het veranderde. Eenige leden roeren nog even het kaarten aan, daar wordt op geantwoord door enkele heeren, dat het gebeurt omdat allen nog niet aanwezig zijn om te beginnen met repeteren. Juffrouw Engelgoor had ook graag dat de leden dan op tijd kwamen. Maar daar dit een Markelo's gebruik of gebrek is, wordt het betwijfeld of daar wel een verandering in komt'. Tot zover deze maar al te herkenbare passage.

Griep

Tijdens de uitvoeringen van 22 en 23 februari 1931 werd Bilderdijk geteisterd door de griep. Door uitval van een speelster, mejuffrouw Lier, werd een logé uit Zwolle gevraagd twee rollen te spelen en dat deed deze mejuffrouw Breijinck uitstekend. Ook moest men eveneens vanwege de griep spelen zonder souffleur, *die zijn 'baantje' niet kon vervullen* en ook zonder de griepige vaste regisseur Jan van Hein.

Een 'lollige' stemronde

Wat nog als aardigheid te vermelden is, uit de notulen van december 1933, is dat bij een stemming over het aannemen van een werkend lid er één stembriefje meer was ingeleverd dan er leden aanwezig waren. De uitslag was 17 voor, 3 tegen en 2 blanco. Dus 22 stemmen van 21 aanwezigen. Er moet dus opnieuw gestemd worden. Er wordt vriendelijk verzocht te melden wie dit extra briefje ingeleverd heeft, *waarop onze vriend Derk Jan*, aangeeft het als lolletje gedaan te hebben.

Dit lolletje wordt niet door iedereen op prijs gesteld en een van de aanwezige dames wil niet meer opnieuw stemmen. Uiteindelijk levert de nieuwe stemming op: 15 voor en 5 tegen. Dus 20 stemmen van 21 aanwezigen. Het lijkt erop dat de betreffende dame inderdaad niet meer heeft gestemd en dat de 2 blanco stemmers inmiddels tegenstemmers zijn geworden. Het nieuwe lid wordt aangenomen. Geen leuk idee trouwens dat een kwart van de aanwezigen het nieuwe lid niet wenst, hoewel deze dat hoogstwaarschijnlijk nooit heeft geweten.

Ook al is er wel eens onvrede, aan 't eind komt 't toch weer goed

Op 5 november 1934 wordt besloten om weer een verloting te houden. Er wordt gediscussieerd over de prijs per lot. Moet het een dubbeltje per lot worden? Uiteindelijk wordt besloten om 2 loten voor een kwartje aan te bieden en 1 lot voor 15 cent.

Van het repeteren komt die avond niet veel ondanks dat de uitvoering de week erna al moet plaats vinden. Er wordt veel gelachen achter de coulissen en als men moet opkomen verschijnt er niemand op het toneel. Dat maakt de heer W. Dollekamp zo kwaad dat hij weggaat. Als de heer Kuper wordt aangesproken door mevrouw Dollekamp-Wooldrik op zijn gedrag achter de coulissen, smijt hij z'n boekje op tafel loopt ook kwaad weg. Het bestuur kondigt daarop een nieuwe repetitie aan voor de volgende avond. De secretaresse wordt op pad gestuurd om de leden die waren weggegaan dit mede te delen. Die dinsdagavond wordt er dus gerepeteerd en al met al leidt het tot twee succesvolle uitvoeringen op 11 en 13 november 1934. Zo succesvol dat ze na afloop worden gefeliciteerd door de burgemeester. Aan het eind van een van deze avonden wordt zelfs de aanwezige burgemeester van Diepenheim donateur van Bilderdijk. En ook aanwezigen uit Borculo van de sociëteit Minerva, overleggen na afloop met het bestuur om te komen spelen in Borculo. Dit wordt beklonken met de afspraak dat Borculo, het vervoer, de auteursrechten, de kapper en fl. 25,- voor de kas zal betalen. De voorzitter en secretaresse zullen alles verder regelen, waarbij als eerste ten Duis uit Goor een prijsopgave zal worden gevraagd voor het huren van een bus voor het vervoer. Uiteindelijk wordt de datum vastgesteld op 29 november om dan in Borculo te spelen. De heer Wissink kan dan moeilijk omdat er dan in zijn zaak wat te doen is (Hotel de Zwaan). Er wordt daarop geopperd dat *'Gerrit dan maar een kelner moet huren want dat kan Bilderdijk best betalen'*. Uiteindelijk laat Gerrit Wissink, Bilderdijk niet in de steek en is de zaak opgelost. De uitvoering in Borculo wordt een succes en aan het eind krijgt Bilderdijk een fruitmand van Minerva als bewijs van dank. Voordat het bal was afgelopen was de fruitmand al verdeeld onder de leden van Bilderdijk, maar ook onder de bestuursleden van Minerva en de eigenaar van het hotel.

Samenwerking met De Fanfare ten bate van het crisiscomité

In deze tijd van crisis draagt Bilderdijk ook een steentje bij door in 1935 een uitvoering te organiseren ten bate van het crisiscomité, getiteld 'De slanke lijn'. Hoe toepasselijk voor die 'magere' tijden. Het was een uitvoering in samenwerking met de nog jonge muziekvereniging De Fanfare (opgericht nov. 1934). Vooraf moest hier natuurlijk over vergaderd worden. In de (Fanfare)notulen van deze vergadering kan men lezen dat het een vergadering was met vele haken en ogen, waarin op het nippertje toch nog iets tot stand kwam. Waar die haken en ogen dan precies uit hebben bestaan wordt niet vermeld. Duidelijk is wel dat Fanfareman van het eerste uur Jan (van Hein) Dollekamp hier de hand in heeft gehad. Hij was immers ook secretaris van het crisiscomité.

Scène ter gelegenheid van het 70 jarig jubileum

Te weinig dames

Om het aantal damesleden uit te bereiden wordt in 1936 op voorstel van de heer Heyt besloten om over te gaan tot het instellen van het zgn. aspirant lidmaatschap voor de leeftijds-categorie van 16-18 jaar. Hierdoor denkt men aan meer damesleden te kunnen komen.

Het 70 jarig jubileum (1937)

Het 70 jarig jubileum wordt gevierd met feestelijke uitvoeringen op 11 en 14 november 1937. Opgevoerd wordt 'De Tyran'. Het zijn in alle opzichten geslaagde uitvoeringen in een feestelijk versierde zaal. Van diverse verenigingen werden bloemen of giften ontvangen en er was ook een gift van het 'Volksfeest', waarover nog lang over een goede bestemming werd gesproken.

Door de leden werd een gong aan de vereniging geschonken. Deze gong raakt in de jaren 50 echter zoek. Na een paar jaar komt er echter weer een nieuwe gong.

In de vergadering van december wordt tante Mina als dank een foto aangeboden van het jubileum met een toepasselijk woordje van voorzitter Voorderman.

De wed. Leunk, 'tante Mina'

Na de generale repetitie op zaterdagavond 12 november 1938 gaat men 's avonds naar huis met een groet aan tante Mina, 'tot morgen'. Dit 'tot morgen' krijgt de volgende dag een heel andere betekenis getuige de notulen van dinsdag 15 november 1938.

Bijeenkomst dinsdag 15 november 1938 der vereeniging in hotel Lichtendahl was wel een zeer bijzondere bijeenkomst. De voorzitter opend hier en begint dan aanstonds met zeer gevoelvolle woorden te spreken over het zoo plotselinge overlijden van de wed. Leunk, tante Mina. Wie had kunnen denken, zegt de Voorzitter, dat wij in plaats van nu op de planken te staan en de 'Geest van de Olmenhoeve' op te voeren, wij hier samen zijn en wel met de geest van tante Mina. Tante was een persoonlijkheid die Bilderdijk wel niet gauw zal vergeten. Zaterdagavond gingen we weg met een 'tot morgen tante', wie had kunnen weten dat dit 'tot morgen' zoo heel anders werd. Na

deze woorden verzoekt de heer Voorderman zich allen van hun zetel te verheffen voor één minuut stilte, ter nagedachtenis aan tante Mina. De secretaresse vervolgt: *Wat onze voorzitter precies allemaal gezegd heeft is niet mogelijk alles precies na te schrijven, maar zeer waren we allen getroffen door hetgeen en met welke woorden en hoe of er gesproken werd. Er werd besloten om allen gezamenlijk woensdag a.s. naar het sterfhuis te gaan en de laatste eer te bewijzen aan tante Mina en voor een krans te zorgen.*

Na het overlijden van tante Mina', bleef de vereniging in 'Het Wapen van Markelo', nu met de familie Smit, de nieuwe eigenaren.

De oorlogstijd (1940-1945)

In de eerste twee oorlogsjaren wordt er nog wel vergaderd en gespeeld door Bilderdijk, maar er zijn al wel beperkingen. Het muziekgezelschap mocht niet reizen en daarom werd de muziek verzorgd door de Markelose Dobla-band (Dollekamp-Blankenstijn, zie kader hiernaast). Koffie werd schaars en daarom werd er chocolademelk gedronken. De vergadering van 6 oktober 1941 vindt een maand later plaats dan de bedoeling was omdat een vergadering van meer dan 19 personen in Arnhem moest worden aangevraagd. Omdat er 24 personen de vergadering bezochten was men blij dat men geen risico had genomen. Nadrukkelijk werd door de voorzitter meegedeeld dat ook het 'verzoek' was gekomen om niet over politiek te spreken.

De laatste notulen van de oorlogsperiode zijn van 11 december 1941. Dit was een zogeheten feestvergadering.

'Alhoewel we eerst een diner zouden hebben was het nu zonder ook fijn. De tafels gezellig gedekt en vele versnaperingen, op allerlei gebied, van zoet tot zuur tot hartelijk en alles voor één broodbonnetje en het bekende rondje van Smit'. Verder worden er diverse stukjes opgevoerd, maar de clou van de avond was toch wel het stukje, *'hoe moet ik 't noemen'* schrijft de secretaresse, *'het is niet netjes, maar toch was het zoo, over die poepjuffrouw'.*

Wat er na deze vergadering precies is gebeurd blijft onduidelijk. Over de bezetting in '40-'45 uiteraard geen woord omdat dat verboden was. Eigenlijk kun je alleen aan het 'broodbonnetje' zien dat het oorlogstijd is. Notulen ontbreken vanaf het moment van deze laatste feestvergadering. De volgende notulen zijn van juni 1945, dus direct na de bevrijding in mei.

Bilderdijk na de 2^e wereldoorlog

In deze notulen van juni 1945 worden de gevolgen van de bezettingsperiode toch wat nader benoemd. Er werd vergaderd in de raadzaal van het gemeentehuis omdat *'alles bezet is met Canadezen'*. De notulen konden niet worden gelezen. *'De secretaresse (Riek Lichtendahl) kan daar niet aan voldoen daar ze de notulen nog niet zoo gauw kan vinden, daar haar meubels (in Hotel Lichtendahl) alle opgestapeld zijn vanwege de bezetting'.*

De Markelose DOBLA band (Dollekamp/Blankenstijn)

Uit het recent opgedoken dagboek van deze band worden hun belevenissen bij de Bilderdijk uitvoeringen van 23 en 25 november 1941 uitvoerig beschreven.

Zowaar een succes!! Te mogen spelen op de uitvoeringen van Bilderdijk waar altijd prima muziek wordt verlangd. Er wordt dan ook duchtig gerepeteerd. De op 23 november gehouden uitvoering was voor ons niet aangenaam. We moeten nl. op het voorste gedeelte van het toneel spelen. De ruimte was veel te klein. De drummer zat gewoon voor in de zaal terwijl het overige gedeelte maar een plaatsje moest zoeken voor op het toneel. Vanuit de zaal was het precies of de Oriënt-expres op het punt stond te vertrekken. Keurig achter elkaar gaven wij onze nummers ten beste. Ook kreeg men de indruk van een zgn. circus. Voordat de gordijnen opengingen sloeg de heer Voorderman, voorzitter van Bilderdijk, op een groote plaat, het sein voor de Dobra om zich van het toneel te verwijderen, zoodat het het spel kon beginnen. Na afloop van de bedrijven beklommen de Doblalandleden het toneel om er weer angstvallig af te springen wanneer de gong door de zaal klonk. Na de opvoering van het toneelstuk, dat prachtig werd opgevoerd, kregen we een plaatsje op het toneel. Hier was natuurlijk het klankgehalte veel beter. De op 25 november gehouden uitvoering was ook een succes. Schitterend geblazen al zeggen we het zelf. De heer Voorderman was dan ook zeer tevreden over ons zoodat wij voldaan naar huis terugkeerden.

Tevens deelt ons de heer Voorderman nog mede dat nog een derde uitvoering zal worden gehouden en wel op 4 december a.s. En ons uitnodigt weer om half zes aanwezig te zijn.

De derde uitvoering van Bilderdijk. Ook onze trompettist is intusschen invalide geworden. Hij is nl. lijdende aan een trutlip hetwelk natuurlijk voor een blaasinstrument zeer nadeelig is. Echter wordt de accordeon erbij gehaald zoodat ook deze avond zonder stuitingen eindigt.

Op zich is de vereniging goed door deze periode heen gekomen, maar er ontstaat discussie over het uitlenen van de coulissen in 1942. Deze waren uitgeleend aan een vereniging die zich 'aangesloten' had. Voorzitter Voorderman verdedigt zich door te stellen dat hij naar zijn beste weten heeft gehandeld en dat het in die dagen helemaal niet zo gemakkelijk was om overal goed doorheen te komen. Ook wordt er gesproken over een brief van de NBS (Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten) om geld in te zamelen voor het Rode Kruis, waar Bilderdijk graag aan meewerkt door voorstellingen te geven op de zgn. NBS-avonden.

Na deze aan de bezetting gerelateerde onderwerpen komt men weer toe aan de normale gang van zaken: het uitzoeken van stukken, het repeteren, de uitvoeringen en de zoektocht naar jonge leden. In de vergadering van 23 juli 1945 ontstaat er een heftige discussie over het al dan niet aanbieden aan de Oranjevereniging of aan het Volksfeest om eens een keer een openluchtspel op te voeren. Dit naar aanleiding van een schrijven van de VVV Neede, dat daar een openluchtspel wordt opgevoerd getiteld: 'De legende van de witte wijvenkuil'.

Op de volgende vergadering van 10 augustus deelt de voorzitter in de vergadering mee dat het openluchtspel kan worden opgevoerd. Direct wordt er actie ondernomen en de rollen verdeeld. De titel van het openluchtspel wordt niet genoemd, maar omdat er over de rol van mevrouw Christine wordt gesproken is duidelijk dat het om hetzelfde openluchtspel gaat als in Neede werd opgevoerd. Met goed weer en veel publiek werd het een groot succes, opgevoerd waarschijnlijk in de Wieme-rinkhoek. Voorwaar een prestatie: op 10 augustus nam men het besluit en eind augustus al de uitvoering.

Het sluiten van de uitvoeringsavond

Begin 1946 ontstaat er een discussie over het moment van sluiting van de avond.

‘Er zal aangevraagd worden tot 2 uur permissie. Er wordt over gesproken dat het wel eens is voorgekomen dat we tot 1 uur vergunning hadden en dat de politie dan eerder sloot.

De een zegt dat komt omdat Smit dan alles op heeft en zegt: sluit maar. De ander zegt als de politie geen zin heeft dan sluiten ze maar. Weer een ander zegt dat is niet zoo, dat wordt wel eens overlegd, als het toch niets meer is dan wordt de politie een tip gegeven van sluit maar. En ook wordt gezegd: in ieder geval moeten we dat aan de omstandigheden overlaten. Het kan best gezellig zijn tot 2 uur, maar het kan ook voorkomen dat het als een nachtkaaars uitgaat’.

Conclusie: het kost de secretaresse duidelijk moeite om hier nog een helder verhaal van te maken.

NATU (Nederlandse Amateur Toneel Unie)

In ditzelfde jaar 1946, besluit de ledenvergadering op voorstel van het bestuur om lid te worden van de NATU. Men noemt het een bond van toneelverenigingen in Twente. In de notulen wordt verder niets gemeld over wat het belang van Bilderdijk is bij dit lidmaatschap.

Enorme belangstelling voor de uitvoeringen in 1946

‘De afgelopen uitvoeringen zijn prachtig geweest en ook financieel geslaagd, zegt de voorzitter, maar de echte Bilderdijkavonden waren het niet vanwege de enorme belangstelling en dat er onmogelijk orde en regel in was te krijgen tijdens het bal’. Het bestuur stelt daarom voor om een speciale avond te organiseren voor donateurs en leden met introducé. Bovendien wordt er besloten een tijdje geen donateurs aan te nemen omdat met het oog op het jubileum, de kans groot is dat iedereen donateur wil worden. En de vrije toegang die de donateurs genieten, zou de vereniging teveel geld gaan kosten. Ook kwam er een ledenstop. Men kon pas lid worden als een ander bedankte.

De Spooktrein

In oktober 1946 wordt in de vergadering meegedeeld dat er een stuk is uitgezocht: *‘de Spooktrein’*, maar helaas kwam deze week de tijd dat de boekjes bij de uitgevers uitverkocht zijn’.

Men zal alles in het werk stellen om ze te kunnen lenen bij andere verenigingen.

Of deze Spooktrein ook daadwerkelijk is uitgevoerd wordt niet helemaal duidelijk, want over de uitvoeringen wordt gezegd:

‘Er zijn drie uitvoeringen gegeven. De laatste avond voor donateurs en leden. Het was beide avonden uitverkocht. Het spelen was niet zoo als het zijn moest. Er is te weinig gerepeteerd en veel te laat begonnen. De tijd was te kort en het stuk was zwaar te spelen. De nieuwe leden hebben evenwel uitstekend hun best gedaan, maar ze hadden veel tegen: moeilijk stuk en de rollen kenden de meesten niet goed’.

Zaterdags was er een vereniging uit Echteld (Betuwe) met 12 personen waarvan Bilderdijk door correspondentie aan de boekjes is gekomen.

Hieruit is misschien op te maken dat men toch beslag heeft weten te leggen op de boekjes van de Spooktrein en dat in die korte tijd die restte, alsnog heeft weten op te voeren.

Het lijkt haast onmogelijk. Op 7 oktober had men nog geen boekjes en op 30 november uitvoering, maar uit voorgaande notulen hadden we al begrepen dat 6 weken voorbereiding een normale periode was in die tijd. Het zou dus gekund hebben. Zeker ook omdat er gesproken wordt over een zwaar stuk en dat geldt inderdaad voor de Spooktrein, een zwarte

komedie, die in 1939 als film werd uitgebracht. Ook tegenwoordig wordt nog regelmatig 'de Spooktrein' genoemd als mogelijk te spelen stuk.

Strijkje Schepel

Bilderdijk maakte in deze periode met, zoals reeds gememoreerd, het fameuze bal na, vaak gebruik van een orkestje genaamd: Strijkje Schepel (viool, contrabas, drums en zang). Dit orkest voor salonmuziek werd voor de Tweede Wereldoorlog opgericht door opa Schepel, die in de Winterswijkse Wooldstraat een muziekwinkel had en dansleraar was. Daarna volgde de bezetting met 'Broer' Schepel, met 'Zus' en 'Jonkie' Schepel. Broer speelde later met zijn muzikale zoons. In 2008 is Strijkje Schepel weer nieuw leven ingeblazen. (bron: Tubantia)

Het uitstapje naar Echteld

Gezien de banden met Echteld, waar men de boekjes voor het vorige stuk van had gekregen, toog men naar de uitvoering van de toneelvereniging in Echteld. Hieronder het enigszins ingekorte verslag.

'In barre koude en door witte sneeuwvlagen werd de tocht gedaan. Het was een heel eind en het was wel erg koud, behalve voor de enkelingen die een warmwaterstoof hadden. Een gezellig clubje was bij elkaar, een prettige stemming en lekker te eten en te drinken was er aanwezig, zoodat er onderweg nog wel eens gesmuld werd. Een kleine aanrijding hadden we nog, maar verder liep de rit heen en terug goed af. De uitvoering werd gehouden in een grote loods. We werden allerhartelijkst ontvangen door de toneelvereniging. Het was er erg gezellig. Tot 3 uur zijn we gebleven en gingen met een heerlijk lunchpakket en appels weer naar huis toe. Onderweg werden de meesten slaperig en moe en tegen de morgen omstreeks 6 uur waren we weer in ons Markelo en gingen we in de beste stemming uiteen'.

Het 80 jarig jubileum (1947)

Het 80-jarig jubileum werd uiteraard gevierd in plaats van het 75-jarig jubileum, omdat dat jubileum in 1942, dus tijdens de oorlog, uiteraard niet werd gevierd. Als jubileumstuk werd opgevoerd: 'En Jacob diende'. In die tijd was het nog moeilijk om aan de juiste kleding te komen en daarom besloot men om zelf wat te fabriceren. Op zaterdag met z'n allen de kleding en de aankleding van het toneel voor elkaar maken en zondag nog een laatste repetitie met een entente bij Smit. Het was allemaal zo gezellig dat ze uiteindelijk 'op een nette manier door de politie naar huis werden gestuurd'.

En dan het jubileum zelf. Er is een schat aan bloemen, telegrammen en brieven. Een van de cadeaus was een mooie gong van de toneelvereniging 'Ons Genoegen' uit Diepenheim. Het gebruik van deze gong is ergens in de jaren '80 van de vorige eeuw afgeschaft omdat die teveel op de zenuwen van de spelers werkte.

De kaartverkoop voor deze uitvoeringen verliep chaotisch door de enorme toeloop. Het leverde Smit een ontwrichte deur op. De penningmeesteresse zat onder de tafel en de politie moest de zaal schoonvegen. Daarna werden er per keer 3 toegelaten en verliep de verkoop goed, met dank aan de politie. De kaarten waren in een minimum van tijd uitverkocht.

De laatste jaren van de 40-'er jaren

In 1948 wordt voor het eerst vermakelijkheidsbelasting betaald. Ook zijn ze gezamenlijk naar de bontedinsdagavondtrein geweest in plaats van een feestavond. Ter gelegenheid van het 50 jarig regeringsjubileum van koningin Wilhelmina wordt er een openluchtspel opgevoerd door alle verenigingen. De oudste foto's die we nog hebben van een toneeluitvoering komen uit deze periode, waarschijnlijk 1948. Helaas was niet meer te achterhalen welk toneelstuk hier werd opgevoerd.

*Dineke Dollekamp
Dika Sanderman
Gerrit Wissink*

*Jan Lammertink en
Dika Sanderman*

Fried Stroeve en Berthie Lier

*Willem Dollekamp, Jan Scholte in
'tHoff en Berthie Lier*

BILDERDIJK VAN 1950 TOT 2000

1950

De Oranjevereniging heeft Bilderdijk gevraagd een openluchtspel op te voeren getiteld 'Huttenkloas'. Het is een hele klus geweest, maar uiteindelijk toch zeer geslaagd. Het is opgevoerd op 2 september 1950 in de Wiemerinkhoek.

In datzelfde jaar is het aantal leden 27 (15 heren en 12 dames) en 159 donateurs en wordt er voor het eerst over een kascommissie gesproken (Jan Lammertink en Trui Sligman); twee leden die bij toerbeurt om het jaar wisselen, net zoals dat nu nog het geval is.

Regie

Juffrouw Lier en de heer Scholte in 't Hoff worden gevraagd om de regie te doen voor de voorstelling van 1951. *'De leden vinden het fijn want ze hebben heel graag als het hun gezegd wordt hoe of ze moeten doen'*. Hieruit blijkt dat er lang niet altijd met een regisseur werd gewerkt. De enige die daar in 't verleden voor gevraagd werd was Jan (van Hein) Dollekamp.

Met de aanstelling van deze regisseurs zegt de voorzitter dat hij het *'ondergrondse werk'* nog wel blijft doen en dat is dan souffleren, aldus de notuliste.

En wederom de weer o zo gezellige uitstapjes

Gezellige uitstapjes waren in deze tijd jaarlijks aan de orde.

Er wordt gesproken over het organiseren van een gezellig uitje. Daarom wordt er geopperd om dit keer ook de man, vrouw of verloofde mee te laten gaan. Maar daar is niet iedereen 't mee eens. Een aantal zeggen: *'ik vind 't net zoo fijn zonder vrouw'* en één zelfs zonder verloofde. Uiteindelijk wordt er over gestemd. Uitslag: samen 8; alleen 9 en ongeldig 1. Conclusie: de partners konden thuisblijven. Afgesproken wordt om op zaterdagmiddag 27 juni vanaf 4 uur per fiets naar Holten te gaan en dan te dineren bij hotel Vosman. Dus geen busreis maar dineren van het busgeld.

Het uitstapje was zeer geslaagd. Mooi weer en goede zin. Iedereen op de fiets behalve de voorzitter, die ging per Solex. Nog voor ze goed en wel op weg waren brak het stuur van de fiets van Henk Sligman. Snel van fiets gewisseld en toen op Holten aan. Eerste stop bij de Poppe voor een paar consumpties. En toen de Holterberg op naar de Canadese begraafplaats en vandaar naar Piet Bos waar *'niet iedereen even leergierig was'*. Tenslotte besloot een heerlijk diner bij hotel Vosman het zeer geslaagde uitje.

Dit soort uitstapjes waren een jaarlijks gebruik in deze tijd. Een paar voorbeelden.

Met de fiets naar Diepenheim via Laren en Lochem.

Het jaar daarop met de fiets naar Delden, Goor en Hengevelde.

En in 1954 met een busje (*'het was erg gezellig in het oude rammelbusje'*) via de Nijverdalse berg naar de bioscoop in Almelo. Het geplande bezoek aan Ommen om Eddie Christianie te bewonderen (in de open lucht) gaat vanwege het slechte weer niet door.

In 1955 naar het openluchttheater in Hertme, naar de opvoering van 'Midzomernachtsdroom'.

Gerrit Wissink was vaak een van de organisatoren. Ook juffrouw Lier nam in die tijd een prominente rol in binnen Bilderdijk; ze is zelfs een periode regisseuse geweest en wordt na 25 jaar lidmaatschap erelid van de vereniging in 1955.

En verder in de 50'er jaren

In deze periode in het begin van de jaren 50 is het aantal leden: 11 dames en 13 heren, totaal 24. Aantal donateurs: 160.

In oktober 1952 wordt Hendrik Dollekamp met algemene stemmen aangenomen als werkend lid. Hij werd in de vergadering ervoor door zijn vader de heer B.W. Dollekamp (ome Willem) voorgedragen.

Ook wordt in oktober 1952 de heer G. Kooijmans met algemene stemmen als werkend lid aangenomen. Gerrit Kooijmans zal later voorzitter van Bilderdijk worden (zie presidenten cq voorzitters).

Verder volgen we Bilderdijk in deze periode tot aan het nieuwe millennium aan de hand van de diverse jubilea en een aantal wetenswaardigheden.

85 jaar Bilderdijk (1952)

Van het 85 jarig bestaan is er alleen een schets als proloog en de tussenstukjes van het toneelstuk. Het gekozen stuk 'De nieuwe veearts' blijkt een goede greep te zijn geweest voor dit jubileum. Er zou volgens de notulen ook een foto worden gemaakt. Voorafgaand aan de jubileumuitvoering wordt er door het bestuur nog uitvoerig overlegd met de politie, met name met de heer Groeneweg. Hierbij worden de volgende afspraken gemaakt.

'Allereerst dat eenieder die geen kaartje bezit er onherroepelijk uitgaat, na 11 uur, ook uit de voorzaal en dan zal er nog uitdrukkelijk vermeld worden: beneden 16 jaar geen toegang. Het is voor hun eigen risico als ze er tussendoor sluipen, want ze worden door de politie verwijderd. Elke avond zal de politie zorgen dat er van hen iemand aanwezig is vanaf 10 tot 12 uur'.

Het is duidelijk dat het hier om het bal gaat na afloop van de toneelvoorstelling. Dit bal was in die tijd soms nog wel meer in trek dan het toneelspel.

Bij de derde uitvoeringsavond was er een heer Benthem aanwezig, familielid van de vroegere mede oprichter van Bilderdijk.

Bilderdijk stelde een gedeelte van het verlotingsgeld beschikbaar voor een goed doel, en wel voor de aangeschafte Rode Kruisauto van Markelo.

Tenslotte wordt nog opgetekend dat door de burgemeester *'een heele speech werd gehouden, dat hoofdzakelijk ging over Willem Bilderdijk en de dichter Tollens. Het was nogal ingewikkeld en voor velen moeilijk te volgen'.*

De gong en andere zaken

Men mist de al eerder genoemde gong. Deze is al een paar jaar zoek en men besluit in 1955 de aanschaf van een nieuwe uit te stellen tot het jubileum (1957 - 90 jaar). Echter dank zij mevrouw

Jalink hoeft men geen 2 jaar op een gong te wachten. Zij leent Bilderdijk een gong en deze familie Jalink uit Goor doet deze gong later cadeau aan Bilderdijk.

In deze tijdsperiode wordt de opbrengst van de verloting vaak aan een goed doel geschonken, bijvoorbeeld het Rode Kruis, maar ook aan de stichting 1940-1945, aan het comité Vluchtelingenhulp Hongarije en ook aan de plaatselijke VVV. Strijkje Schepel verzorgt stevast de balmuziek op de Bilderdijk uitvoeringen in deze jaren. Ook wordt er, na enig geklaag van bezoekers, iemand aangesteld om bezoekers naar hun plaatsen te begeleiden.

In september 1955 wordt Jan Lammertink gekozen tot bestuurslid als opvolger van de heer J. Hakkert.

Het 90 jarig jubileum (1957)

Voor het 90 jarig jubileum wordt als toneelstuk uitgezocht 'Een bruid op bezoek', waarbij het de bedoeling is dat mevrouw Jalink de hoofdrol, de bruid zal spelen. Voor muziek wordt besloten de Pongers band te vragen en tijdens de receptie alleen pianomuziek. De drie avonden zijn uitstekend verlopen evenals de receptie met vele huldeblijken, bloemen en telegrammen. De fanfare verzorgde een muzikale hulde. Ook het bal was iedere avond een succes met de Pongers band, behalve de derde avond, toen het bal geen doorgang kon vinden als gevolg van moeilijkheden met de BUMA. De band heeft nog wel even 'eigen werk' gespeeld, maar hiervan was er te weinig om het bal doorgang te laten vinden. De secretaresse schrijft daarover dat ze er niet over kan uitweiden, maar hoopt dat te zijner tijd te kunnen doen. In het jaarverslag wordt er nog even op teruggekomen: *'een schermutseling met de BUMA is er geweest wat ons fl. 100,- kostte'*.

De 60'er jaren

In de vergadering van september 1960 wordt Henk Dollekamp gekozen als bestuurslid en in verband met de ziekte van mejuffrouw Berthie Lier wordt Gerrit Wissink verzocht de regisseurs- en soufleurstaak op zich te nemen. Dokter Jan Willem Kortenoever wordt als werkend lid aangenomen. Ook wordt geopperd om de ballotage af te schaffen, omdat dit toch wel wat 'verouderd' is, hetgeen een punt wordt voor de volgende vergadering. In die volgende vergadering wordt de ballotage inderdaad afgeschaft, hoewel afgeschaft?? Er wordt afgesproken dat indien iemand zich wil aanmelden, dit direct aan de secretaresse kan worden doorgegeven, zodat er de volgende vergadering al over gestemd kan worden. Het is eigenlijk meer een wijziging van de procedure, want er wordt nog wel gestemd. Verder is men het er over eens dat de harmonie in de vereniging uitstekend is en dat dat toch wel uniek is, want *'waar zie je dat een vereniging met leden als een dokter, een zakenman en een arbeider, zoo prettig met elkaar omgaan'*.

Het 95 jarig jubileum (1962)

In 1962 wordt in verband met het 95 jarig bestaan het stuk 'De Vrek' van Molière opgevoerd met, naar het oordeel van de recensent van de krant, een glansrol van Jan Willem Kortenoever, stevast dokter Kortenoever genoemd. Aan zijn rechterzijde zien we een nog jonge

Staande v.l.n.r.: Freek Jansen, Jan Willem Sligman, Jan Zandjans, M. Sanderman-Jansen, H. Dollekamp, G.J. Kooymans, J. Scholte in 't Hoff, J.H. Sligman, J. Scholte in 't Hoff, W. Rietveld-Dollekamp, H Dollekamp.
Zittend: J. Gossink-Klein Velderman, J.W. Kortenoever, S. Zandjans-Wijma.

Jenneke Gossink-Klein Velderman (een van de huidige ere-leden van de vereniging). De receptie wordt muzikaal omlijst met pianospel van Freek Jansen.

Riek Lichtendahl, 41 jaar lang een trouwe secretaresse/penningmeesteresse

Van de vergadering van 9 september 1963 maakt Riek Lichtendahl haar laatste notulen,

nadat ze 41 jaar secretaresse is geweest. En dat niet alleen, nee ze heeft dat ook nog eens 37 jaar gedaan in combinatie met het penningmeesterschap. De voorzitter roemt haar inzet en dankt haar zeer voor al die jaren ten dienste van Bilderdijk. Daarom stelt hij de vergadering voor haar te benoemen tot honorair bestuurslid (ere-bestuurslid), hetgeen door de voltallige vergadering van harte wordt ondersteund. Een mooie titel die we nog niet eerder in de historie van Bilderdijk zijn tegengekomen. Haar opvolgster als secretaresse wordt mevrouw Zandjans-Wijma. Als penningmeester wordt aangesteld de heer Henk Dollekamp, die deze functie 24 jaar lang zal uitoefenen (tot 1987).

Staande v.l.n.r.: Hendrik Dollekamp, Hanna Rouweler, Jaap van Julsingha, Henk ter Welle, Sjoukje Zandjans, Jan Willem Kortenoever, Willie Rietveld, Gerrit Kooijmans. **Zittend:** Jan Scholte in 't Hoff en Dineke Dollekamp

1964, 1965 en 1966

In 1964 wordt het beroemde stuk van Arthur Miller 'De dood van een handelsreiziger' opgevoerd. Het stuk wordt echter maar 1 keer opgevoerd als gevolg van ziekte van diverse spelers. In deze periode maakt Bilderdijk een financieel moeilijke tijd door. Er is bovendien het probleem van jongelui, die wel na afloop voor het bal komen, maar niet voor de toneelvoorstelling en dus ook geen entree betalen. Ook werd in deze jaren heel succesvol het toneelstuk 'Mijn zoons' opgevoerd. Om die reden werd dit stuk in november 1975 nog een keer gespeeld.

De heer (Jaap) van Julsingha is een tijdje regisseur geweest; hij legt deze functie in 1965 neer omdat hij burgemeester van Vledder wordt.

In november 1966 speldt de heer Dekema van de NATU de heer Voorderman en mevrouw Lichtendahl een zilveren onderscheiding op voor hun jarenlange (bestuurs)lidmaatschappen.

Het 'bal na'

Zoals al verschillende keren is genoemd, was het spreekwoordelijke 'bal na' mede een van de grote succesfactoren van de Bilderdijk uitvoeringen in de vijftiger, zestiger en zeventiger jaren. Een van de animatoren van dit 'bal na', was zonder enige twijfel de penningmeester van Bilderdijk in die tijd, Henk Dollekamp. Hij opende samen met zijn vrouw vaak dit bal en organiseerde dikwijls de polonaise. Daartoe gebruikte hij het zgn. balfluitje, dat op deze foto te zien is.

Het eeuwfeest; 100 jaar Bilderdijk (1967)

In 1967 werd het 100 jarig bestaan gevierd met een zeer geslaagde receptie en twee uitvoeringen voor een stampvolle zaal met gezellig bal na. Hiervoor was uitgenodigd het MADIGO combo dat in die tijd zeer succesvol was (MADIGO stond voor: MARKelo DIEpenheim GOor. Er werd (opnieuw) opgevoerd: 'De oprichting van Bilderdijk' van Jan (van Hein) Dollekamp en 'Gesprek met Londen'. Daardoor konden bijna alle leden op de planken staan. In de pauze van de twee avonden werden dia's vertoond over 100 jaar Bilderdijk, wat zeer gewaardeerd werd. Tijdens de receptie werd door burgemeester Th.H. de Meester namens Hare majesteit de Koningin de zilveren erепенning van verdienste uitgereikt. En namens het bestuur van de NATU werd Bilderdijk een gouden medaille aangeboden. Dat alles werd tijdens de receptie in goede banen geleid door de heer G. Wissink, als ceremoniemeester. De Gemeente Markelo ondersteunt dit bijzondere jubileum met een subsidie van Hfl. 750,-.

In een uitgebreid artikel bracht Tubantia groot het 100 jarige jubileum.

Voorste rij v.l.n.r.: Lammerdina Hendrika (Dini) Nijland, Hendrika Albertha (Riek) Lichtendahl, Johanna Hendrika (Hanna) Meenderink, Willy Dollekamp (van de slager), Janny Dollekamp (van de smid), Annemarie Lonink, Annie Dollekamp (van de smid), Willem Dollekamp (van de smid). **Tweede rij:** Henk Morsink, Marian Frederik (Freek) Jansen, Johanna Hendrika (Annie) Jansen, Hendrik Dollekamp (van de smid), Hendrik Jan (Henk) Dollekamp, Gerritdina (Dineke) Dollekamp-Dollekamp, Jenneke Gossink-Klein Velderman, Gezina C.A. (Alie) Smit-Groters, Berend Jan (Bennie) Smit. **Bovenste rij:** Wilhelmus Henricus Bernardus Joseph (Wim) van Eyk, Jan Scholte in 't Hoff (Heuver), Henk Sligman (Jippe), Gerrit Wissink, Hendrik Jan ter Welle (Truuks), Antonius Voorderman, Jan Zandjans en Hendrik Johan Lonink.

Het eind van een tijdperk

Na dit 100 jarig jubileum kondigt Anton Voorderman aan te stoppen als voorzitter, na 51 jaar preses van Bilderdijk te zijn geweest. Hij werd met algemene stemmen benoemd tot ere-voorzitter. Voorlopig neemt de heer G. Wissink als waarnemend voorzitter deze functie waar en wordt vervolgens ook de daadwerkelijke opvolger. Gerrit Wissink blijft voorzitter tot 1975.

In 1969 wordt mejuffrouw Nijland (Dini van de Haverkamp) secretaresse en volgt mw. Zandjans op. Henk Amtink wordt bestuurslid.

De 70'er jaren en het in ongerede geraakte vaandel

In de jaren daarna gaat alles zo'n beetje z'n gewone gang. Wel is nog vermeldenswaardig dat in 1975, het ruim 70 jaar oude vaandel, dat door de tand des tijds behoorlijk in verval is geraakt -het kwam in een dekenkist terecht en bij verhuizing van een van de bestuursleden zelfs in de hoek van een bedstee van een lekkende boerderij-, op initiatief van Dineke Dollekamp wordt gerestaureerd. Het wordt sinds 1975 altijd weer opgehangen tijdens de voorstellingen in zaal Smit.

Momenteel hangt het nog altijd in volle glorie in de vaandelkast bij De Haverkamp, maar wordt niet meer opgehangen tijdens de voorstellingen.

Ook treedt in 1975 Gerrit Wissink af als voorzitter en wordt opgevolgd door Henk Amtink. Inmiddels is het secretariaat overgegaan van Dini Nijland naar Fennie Nijboer-Gerrits.

In 1976 wordt afscheid genomen van de heer Diemèl (Utrecht) als grimeur, omdat dit allemaal te veel in de papieren loopt. Er wordt een grimeuse uit Hengelo gevraagd.

De heren en dames die spelen krijgen voortaan bloemen; er wordt gestopt met de rokertjes voor de heren.

In september 1977 legt Henk Amtink zijn functie als voorzitter neer. Hij wordt opgevolgd door Gerrit Kooijmans.

In 1979 wordt de leescommissie ingevoerd (voorheen een vaste taak van het bestuur).

In verband met de financiën wordt de grime in eigen beheer gedaan.

We lezen helemaal niets meer over ballotage; kennelijk is dat geruisloos afgeschaft.

De 80'er jaren

In de 80'er jaren loopt de belangstelling voor Bilderdijk geleidelijk terug. De jaren dat de zaal bij Smit tot achter in de vensterbank vol zit, liggen dan al achter ons. Twee keer per jaar een uitvoering is zowel voor spelers als publiek teveel van het goede, ook gezien de andere activiteiten die in Markelo ontplooid worden.

Een tweetal toneelstukken springt er in de 80'er jaren uit.

Spelersgroep 'Het laatste contact'. Staand v.l.n.r.: Marie Smit, Henk Morsink, Hendrik Ooms, Piet Meiberg, Jan Willen Kortenoever, Dik de Jong en Jenneke Gossink. **Zittend:** Fennie Nijboer, Gerrit Wignand (regisseur) Willy Vooren-ten Hove, Dineke Dollekamp en Jannie Dollekamp-v/d Veen

Spelersgroep 'Vluchtweg afgesloten'. Staand v.l.n.r.: Mirjam Brinkmans, Annemieke Schonewille, Piet Meiberg, Gerrie Daalwijk, Hendrik Ooms, Bert Bakhuis, Fennie Nijboer. **Zittend:** Willy ten Hove, Dineke Dollekamp en Freek Jansen

In 1982 wordt gespeeld 'Het laatste contact'. Het zou een uitvoering worden die nog lang in het geheugen van spelers en publiek blijft hangen. Het speelt zich af in de aankomsthal van

een vliegveld waar familieleden en relaties wachten op bericht over het vermiste vliegtuig en kent een dramatische afloop. Indrukwekkend toneel was de conclusie van velen.

In 1989 wordt opgevoerd 'Vluchtweg afgesloten' (zeer actueel ten tijde van de val van de Berlijnse muur), met de spelersgroep op de middelste foto.

In 1987 treedt Henk Dollekamp (na 24 jaar) af als penningmeester.

Trouwe Rederijker zet na 24 jaar punt achter penningmeesterschap

Henk Dollekamp jongste erelid van Bilderdijk

MARKELO – Bijna alle onderscheidingen op het gebied van het amateurtheater werden hem al verleend. Na de zilveren- en gouden ere-penning van het Nederlands Centrum voor het Amateurtheater bleef de Rederijkerskamer Bilderdijk eigenlijk nog maar één mogelijkheid open om penningmeester Henk Dollekamp te onderscheiden: het ere-lidmaatschap.

In de jaarvergadering van de toneelvereniging in zaal Smit gaven de leden hem oergezind deze ere-titel. Bij Bilderdijk is dat geen kleinigheid. Degene die daarvoor tot duister in aanmerking kwamen waren vijftig jaar of nog langer lid van de vereniging, die zelf royaler meer dan een eeuw oud is en waarschijnlijk één

Voorzitter Dick de Jong van Bilderdijk (rechts) feliciteert Henk Dollekamp met zijn benoeming tot ere-lid. Hij is daarmee het jongste ere-lid.

van de oudste toneelgezelschappen in het land is.

Henk Dollekamp is Bilderdijk al 43 jaar trouw. In al die jaren maakte hij 24 jaar deel uit van het bestuur, als beheerder van de financiën. „Hij deed dat op een wijze die algemeen bewondering oogste“, bracht voorzitter Dick de Jong tot uitdrukking. Gisteren zette Dollekamp een punt achter deze bestuurwerkzaamheden en droeg hij het penningmeesterschap over aan Piet Meiberg.

Erelid

Voorzitter De Jong mocht de scheidende penningmeester huldigen als het jongste erelid van de vereniging. Diens echtgenote Dineke kreeg bloemen. Zij is ook al 40 jaar lid van Bilderdijk. Henk Dollekamp zal voorlopig bij de bestuurlijke

werkzaamheden betrokken blijven als adviseur.

De actieve toneelgroep telt momenteel 25 spelende leden. De groep verzorgde vorige week voor 340 leerlingen van de hoogste klassen in het Markelose basisonderwijs een voorstelling in het genre van het jeugdtoneel. Het betekende voor Bilderdijk een druk programma, omdat met het instuderen van dit jeugdtoneel direct na de najaarsvoorstellingen enkele weken geleiden moest worden begonnen. Nu wordt er door alle leden alweer druk gelezen om het toneelstuk voor het voorjaar te kiezen.

Er wordt de Bilderdijkers geen rust gegund, want met een uitvoering begin maart wordt het alweer hoog tijd om met de repetities van dit stuk te beginnen.

Voorstellingen voor kinderen van de Markelose basisscholen

mei 1985	<i>Koning Tourmalijn verliest zijn pijn</i>
april 1986	<i>De Geldmolen</i>
dec. 1987	<i>Poerlepotje</i>
dec. 1988	<i>De zeven druppels</i>
dec. 1989	<i>Koning Tourmalijn verliest zijn pijn</i>
dec. 1990	<i>De Geldmolen</i>

Deze reeks is begonnen met het 25 jarig bestaan van de Dorpsschool. Er werd ieder jaar voor de kinderen van alle klassen van de 6 Markelose Basisscholen een toneelstuk opgevoerd. In de regel meer dan 300 kinderen en zo'n 25 begeleiders.

De 90'er jaren

Fennie Nijboer draagt haar secretaressetaak over aan Willy ten Hove, maar blijft in het bestuur.

Het bestuur in 1990 bestaat uit: Dik de Jong (voorzitter), Willy ten Hove (secretaresse), Piet Meiberg (penningmeester) en Freek Jansen, Joop Volkerink, Gerrie Daalwijk-Welmer en Fennie Nijboer-Gerrits (bestuursleden).

Jubileum 125 jaar Bilderdijk (1992)

In 1992 wordt het 125 jarig bestaan gevierd met het opvoeren van een echte Markelose revue, getiteld: **Alles uit de k(c)ast**.

In het voorwoord van het programmaboekje wordt daarover geschreven:

'Op zaterdagavond 14 november staan alle leden voor u klaar om een schitterende revue op te voeren, waarin u op luchtige, komische, maar soms ook serieuze wijze wordt meegenomen door de historie van Bilderdijk en Markelo'.

De revue werd geschreven en in scène gezet door Hendrika Nijenhuis-Hargeerds.

Samen met Joop Volkerink voerde zij de regie en het muzikale werk werd verzorgd door Hetty de Jong (piano) en de band Tripoli. Het werd een daverend succes. Alle avonden

Voorzitter Dik de Jong bedankt Hendrika Nijenhuis

waren in de voorverkoop al uitverkocht. Het was een aaneenschakeling van liedjes, sketches en toneelstukjes. Uiteraard begon het na het openingslied met een kort toneelstukje over de oprichting van Bilderdijk (Jan van Hein). Met aansluitend het prachtige lied 'O, het is zo lang eleene', schitterend 'breekbaar' gezongen door Dineke Dollekamp en Jenneke Gossink over het Markelo van vroeger. Ondanks dat zang en dans geen dagelijkse activiteiten van een toneelvereniging zijn, was het al met al toch

*Op de foto links wordt druk gewerkt aan het decor door Hendrik Ooms, Henk Dollekamp en Jenneke Gossink
Op de foto rechts het draaiplateau waarop korte fragmenten van successtukken werden gespeeld o.a. 'Een beeld van een man' met Fennie Nijboer, Jenneke Gossink, Gert Kooijmans en Dik de Jong (vlnr).*

heel goed gedaan. Maar uiteraard werd er ook volop toneel gespeeld. Een mooi stukje over kapsones van rijk ten opzichte van arm, terwijl het in moreel opzicht precies andersom was, in 'Het trouwboekje'. En ook korte hoogtepunten uit toneelstukken van de afgelopen 25 jaren, die op een draaiplateau direct na elkaar werden opgevoerd, zoals: 'De vrek', 'Een beeld van een man', 'De Huistiran', 'Champagne voor Louise', 'Gewoon geschift' (org.); 'Wat een gekke man en zijn vrouw dan...')

Het kostte heel wat 'mankracht', vooral ook achter de schermen; ook diverse partners van de leden werden hierbij ingeschakeld. Met name het maken van het draaiplateau was een huzarenstukje op zich, dat Bert Bakhuis zo'n beetje in het geheel voor zijn rekening heeft genomen. Van deze revue is gelukkig nog een opname bewaard gebleven, eerst op video

Leden Bilderdijk in 1992. Foto t.g.v. 125 jarig bestaan

Zittend v.l.n.r.: Hendrika Nijenhuis-Hargeerds, Willy ten Hove, Mirjam Brinkmans-Hoek, Hanna Meedrink; **op de grond:** Hermien Bronsvort, Annemieke Schonewille, Herman Kobes, Rudi Smit; **verder zittend:** Dien de Vries-Rauwerdink, Judith Roosenburg, Dini Paalman-Nijland, Dineke Dollekamp-Dollekamp, Henk Dollekamp. **Staan:** Dik de Jong, Joop Volkerink, Freek Jansen, Marie Smit-Leunk, Piet Meiberg, Jan Willem Kortenoever, Gerrit Kooymans, Jannie Dollekamp-v/d Veen, Barbara Victoria-Bergmans, Jenneke Gossink-Klein Velderman en Fennie Nijboer-Gerrits. **Niet op de foto:** Hendrik Ooms, Hanna Rouweler-Klein Velderman, Gerdi v/d Vegt, Marietje Scholten-Paalman en Bert Bakhuis

Bestuur Bilderdijk ten tijde van het 125 jarig bestaan

V.l.n.r.: Willy ten Hove, Piet Meiberg, Fennie Nijboer, Joop Volkerink, Dik de Jong, Freek Jansen en Mirjam Brinkmans

en later overgezet op dvd. Voorafgaand aan deze revue werd een zeer geanimeerde en druk bezochte receptie gehouden, alles uiteraard bij Smit, het toenmalige thuisadres van Bilderdijk. Hierbij werd ook een kleine fototentoonstelling gehouden.

Van 'Het wapen van Markelo' naar De Haverkamp' in 1993

Zoals we al schreven had Bilderdijk haar 'thuishaven' als sinds 1887 bij 'Het Wapen van Markelo'; eerst bij Meenderink, daarna bij Wolter Jan Leunk en na zijn overlijden bij 'tante' Mina Leunk. Na haar overlijden, eind 1938, kocht de familie B.J. Smit de zaak. Bilderdijk had vervolgens bij drie generaties Smit haar domicilie. Eerst dus bij B.J. Smit, daarna bij zoon J.B. Smit en tenslotte tot 1993 bij kleinzoon Eppie en Marie Smit (foto), waarbij eerst nog een periode de gebroeders Bennie en Eppie de zaak gezamenlijk dreven. Zoals uit de notulen blijkt en ook uit onze eigen ervaring: altijd tot volle tevredenheid. Lange tijd werd gespeeld in het 'oude Smit', mooi beschreven in het hier afgedrukte kranten-

Bilderdijk bestaat 100 jaar

Publiek moest meermalen tussen de kastplanken doorkijken

Aanvankelijk, maar dat was slechts in de beginjaren, bepaalden de activiteiten van Bilderdijk zich tot het reciteren van verzen. Al spoedig ging men er toe over de toneelspeelkunst te beoefenen. Het oude zaaltje van de heer Nagel, — thans de winkel van bakker Schuurman —, werd verwisseld voor het grotere café Het Wapen van Markelo, van de logementhouder Meenderink. De oude kathedraal van de kamer kwam op de zolder bij Schuurman terecht, vanwaar hij enige jaren geleden weer tevoorschijn is gekomen. Nu was de zaal van Meenderink, later van Wolter Jan Leunk, nog later van tante Mina Leunk, en thans van de heer Smit, ook niet zo heel groot, maar Markelo was toen ook nog maar een klein dorp, met slechts een gering aantal tooneelnemenden. Er was bovendien geen toneel. Een bezwaar was dat allerminst. Er werden achterin het zaaltje schragen geplaatst, met daarop planken, waarna het geheel werd afgesloten door gordijnen. Ruimte achter het toneel was er natuurlijk

niet. Aan een van de zijanten was slechts een nauwe doorgang, maar ruim genoeg om de spelers even tot zichzelf te laten komen, als het optreden was geblazen. De nauwe doorgang stond via een deur in verbinding met een klein kamertje, dat als kleed- en wachtruimte dienst deed. Het was uiteraard voor de spelers niet altijd even gemakkelijk, en men stootte meestal gevoelig het hoofd bij het stappen van uit het kamertje op het hoger gelegen toneel, wat het publiek dan ook trouw door een wat minder parlementaire, maar krachtige uitdrukking, te horen kreeg.

Tussen de planken door

Later, toen het aantal bezoekers belangrijk steeg, werd de gelagkamer bij het zaaltje aangetrokken. De schuifdeuren gingen open, en de deuren van de kasten tussen de beide caféruimten werden verwijderd, zodat het in de gelagkamer zittende publiek tussen de planken door toch het gebodene goed kon volgen.

artikel ter gelegenheid van het 100 jarig bestaan.

Maar sinds de eerste helft van de 70'er jaren in de prachtig verbouwde zaal met schitterende kleedruimtes en een mooi ruim toneel.

Maar Smit wilde de feestzaal uitbreiden om ook grotere bruiloften te kunnen houden. De enige mogelijkheid daarvoor was om het toneel bij de feestzaal aan te trekken en dat werd na de revue van 1992 ook daadwerkelijk gerealiseerd. Het betekende dat Bilderdijk het zonder

toneel moest stellen. Eerst werd nog gedacht aan een mobiel podium, maar dat bleek later toch geen haalbare optie. Ook is er nog gekeken naar andere mogelijkheden om toch bij Smit te kunnen blijven spelen, maar uiteindelijk is er besloten om naar een andere locatie uit te kijken.

Het was uiteraard voor Bilderdijk een lastige beslissing omdat men meer dan 100 jaar bij 'Het Wapen van Markelo' een uitstekende thuisbasis heeft gehad.

Die andere locatie werd gevonden bij 'De Haverkamp', waar sinds 1994 de uitvoeringen van Bilderdijk werden voortgezet. Door deze wisseling is de uitvoering van 1993 verschoven naar 1994. Ook bij Dinant en Ineke Nijland van 'De Haverkamp' (foto) vond Bilderdijk een uitstekend nieuw 'onderdak', inmiddels ook al weer bijna 25 jaar.

De uitvoeringen bij De Haverkamp in de 90'er jaren

Vanaf het moment van de overgang naar De Haverkamp stopt Bilderdijk met het opvoeren van 2 uitvoeringen per jaar; het wordt teveel 'productiewerk' en men wil de kwaliteit naar een hoger niveau tillen door een langere repetitietijd. De uitvoeringen vonden in die periode in de regel plaats in november.

febr. 1994	<i>Wat doen we met tante</i> (de 'opgeschoven' uitvoering van november 1993)
nov. 1994	<i>Er valt een traan op de tompouce</i>
nov. 1995	<i>Puntwederik</i>
nov. 1996	<i>Bedkwartet</i>
nov. 1997	<i>Verre vrienden</i> Een komedie van Alan Ayckbourn waarin een door het noodlot getroffen vriend wordt opgebeurd door een vroegere vriendenclub. Verre vrienden dus.
nov. 1998	<i>Plaza suite</i> Van 1994 t/m 1998 wordt er geregisseerd door Hedwig Boland en vanaf 1999 door Leonard Beuger (zie Regie).
nov. 1999	<i>De tirannie van de tuinkabouters</i> (org. "Zoete melk met brokken")

Overigens bleek deze **tirannie van de tuinkabouters** zelfs letterlijk plaats te vinden. Om de geleende tuinkabouters na afloop van de voorstellingen weer terug te bezorgen bij de eigenaren reed Willy ten Hove met een volle kofferbak tuinkabouters door Markelo, tot ze ontdekte dat de tuinkabouter met de pikhouweel een andere kabouter een gat in de puntmuts had geslagen. Het kostte Bilderdijk een nieuwe tuinkabouter. De kabouter met het gat in de puntmuts werd daarmee eigendom van Bilderdijk en staat nog steeds, enigszins verveerd, in een Markelose tuin.

De bezetting van 'Verre vrienden'

Staannd v.l.n.r.: Bert Bakhuis, Marietje Scholten, Annemieke Schonewille. **Zittend:** Rudi Smit, Hedwig Boland (regisseuse), Hermien Bronsvoot en Jan Amtink als gastspeler

Millenniumrevue

En dan op naar de volgende eeuw en dat is dan een eeuwwisseling naar een nieuw millennium. In Markelo werd daartoe een Millenniumrevue georganiseerd bij De Haverkamp, waar zo'n beetje alle Markelose verenigingen van toneel, muziek, zang en dans aan meededen. Zo ook een aantal leden van Bilderdijk. Deze revue werd een groot succes en luidde in culturele zin het nieuwe millennium in.

BILDERDIJK VAN 2000 TOT HEDEN

Het nieuwe millennium begint met het toneelspel 'De gidsen' in november 2000. Inmiddels is de nieuwe regisseur van Bilderdijk, Leonard Beuger, al ingeburgerd want voor hem is het zijn 2^e uitvoering. In 2000 dus 'De gidsen' van Edward Montie. Met 15 spelers een uitdagende klus.

Loop -leider	Rik Dollekamp
Loes -leidster	Jannie Dollekamp
Jolien -leidster	Dini Paalman
Yvette -franstalige geestelijke	J.W. Kortenoever
Honneke -een tragische gids	Willy ten Hove
Françoise -een frans sprekend gids	Fenny Nijboer
Chantal -een vuilbekkende gids	Corrie Boers
Agnes -een zeer katholieke gids	Marietje Scholten
Coleta -zusje van katholieke gids	Janneke Boersma
Esmée -een beschaafde gids die verdwaald is ..	Jenneke Gossink
Ingrid -een natuurhaatster, vooral als ze verdwaald is	Hermien Hannink
Plientje -een romantische gids van steenrijke ouders	Annemieke Wassink
Rocky -een ruige gids	Mirjam Brinkmans
Wendy -een gids uit een sociaal milieu	Anita Bolink
Dhr Wensing -de inspecteur	Ary Braakman

Gijs - Kastelein	Rudie Smit
Tanja - Kasteleinse	Jannie Dollekamp
Oud vrouwje	Dini Paalman
Motje	Piet Meiberg
Gerda	Willy ten Hove
Oude man/ Gerrit	J.W. Kortenoever
Mw. Hijger	Fenny Nijboer
Dhr. Hijger	Stephan Trentelman
Lettie	Anemieke Wassink
Ron	Stephan Trentelman
Fred	Piet Meiberg
Lies	Dini Paalman
De andere vrouw	Corrie Boers
Mark- jongetje	Jos Nijland
Figuranten en aanhang	leden van Bilderdijk

In 2001 'Café Twee' (org.: 'Twee') van Jim Cartwright. Dit stuk zou op de vloer gespeeld worden met de bar in de toneelzaal van De Haverkamp als cafébar. Tijdens de repetitieperiode werd onze regisseur helaas ziek en werd het regiewerk vakkundig overgenomen door Hendrik Ooms. Wel is er toen voor gekozen om het speelveld te verplaatsen van de vloer naar het toneel. Ook hier weer een grote groep spelers waarvan een paar met dubbelrollen.

De foto's bovenaan deze pagina zijn repetitiefoto's, o.a. met een zeer jonge Jos (van de Haverkamp) Nijland als 'het jongetje'.

"Craquelé"

**Een tragi-komedie in 2 bedrijven
door Jacques Vriens**

"Craquelé" gaat over relaties. Maar wie kent een relatie die vlekkeloos verloopt? Iedereen kent wel mensen die precies weten te vertellen hoe je een relatie gezond houdt. Maar in de praktijk blijken zij er net zo weinig van terecht te brengen als anderen.

In "Craquelé" wordt een kijkje genomen in de huiskamer van Arendjan en Louise. Arendjan en Louise zijn tijdelijk uit elkaar om wat afstand van elkaar te nemen. Als Louise een week eerder terug komt om te praten, heeft Arendjan er goede hoop op dat het allemaal wel weer goed zal komen. Hij vraagt zijn zus Marjan en zwager Benno om hem te helpen, want hij heeft er de afgelopen weken een rotzooi van gemaakt. Zij maken alles voor hem in orde en Benno, relatie-therapeut bij het RIAGG, voorziet hem van allerhande goede adviezen. En dan staat Louise op de stoep.

Het is een voorstelling waarin iedereen wel iets van zichzelf zal herkennen, waarin je mee kunt leven met de personages, maar waarin je ook vooral hartelijk om hen kunt lachen.

Craquelé 2002. V.l.n.r.: Marietje Scholtem, Stephan Trentelman, Anita Bolink, Willy ten Hove en Rudi Smit

In 2002 wordt er gekozen voor het stuk 'Craquelé' van Jacques Vriens, dit keer met Willemien Bronkhorst als regisseuse ter vervanging van de zieke Leonard Beuger.

In 2003 is 'Verwarringen' het thema; er worden 4 eenakters opgevoerd onder dit thema.

1. Moederfiguur
2. Gezellig samen een borreltje
3. Tussen de happen door
4. Een praatje in het park

Verwarringen. De spelers zijn V.l.n.r.: Hermien Hannink, Corrie Boers, Jan Willem Kortenoever, Herman Kobes, Linda Dollekamp, Erik Kobes, Hendrik Ooms, Jannie van der Veen, Annemieke Wassink en Jan Marten Hemmes (als gastspeler)

ACHT VROUWEN !!!

Auteur

Robert Thomas

Rolverdeling:

GABY, de vrouw des huizes
SUZON, haar oudste dochter
CATHERINE, haar jongste dochter
MAMY, de grootmoeder
AUGUSTINE, haar dochter en zus van Gaby
MEVROUW CHANEL, de huishoudster
LOUISE, het dienstmeisje
PIERRETTE, de vrouw die niemand verwachtte

Regisseur

Decorontwerp

Decorbouw

Techniek

Grime

Corrie Boers

Annetie Wassink

Karin Schreurs

Dini Paalman

Anita Bolink

Fennie Nijboer

Hermien Berendsen

Jannie van der Veen

Willemien Bronkhorst

Stephan Trentelman

Piet, Wolter en Hendrik

Rudi Smit

Willy ten Hove, Trudi Meiberg

'Acht vrouwen'

In 2004 kent het stuk 'Acht vrouwen' van Robert Thomas een moeilijke repetitieperiode. Het lukt de acht vrouwen en hun regisseuse niet om het in november op de planken te krijgen en het wordt uitgesteld naar februari 2005. Het blijkt een uitstekende keuze om voortaan in het voorjaar (maart) te spelen omdat dan de hele winterperiode gerepeteerd kan worden en de repetities niet meer onderbroken worden door de zomerperiode, zoals in het verleden het geval was. Vanaf dat moment speelt Bilderdijk dus altijd in het voorjaar. De acht vrouwen spelen op een podium in de toneelzaal en gebruiken zowel dit podium als het toneel voor deze uitvoering.

In 2006 is Leonard Beuger terug als regisseur met het stuk 'Het Kamertje' van Jacques Vriens. Vriens blijkt inmiddels een geliefde toneelschrijver van Bilderdijk te zijn, zeker ook wat betreft dit stuk. Deze lerarenkamer, met de problemen, angsten en (on)hebbelijkheden van de betrokken leraren, blijkt een toonbeeld van herkenbaarheid te zijn. Dit spreekt zich rond in Markelo en resulteert alle avonden in een succesvol optreden voor een 'vol huis'. Het is overigens de eerste keer dat Bilderdijk op de vloer van de toneelzaal speelt, met het publiek er heel dicht omheen. Een bijzondere ervaring, zowel voor publiek als spelers.

'Het Kamertje'

VERA
WILLY TEN HOVE

JOHAN
PIET MEIBERG

WIENDE
JANNIE V/D VEEN

TINE
HERMIEN BERENDSEN
CORRY BOERS

ANNEKE
HERMIEN BERENDSEN
CORRY BOERS

INSPECTEUR
BARBARA VICTORIA

Rederijkerskamer Bilderdijk speelt dit voorjaar **Het Kamertje** van Jacques Vriens, een even komisch als pijnlijk-herkenbaar stuk, dat zich afspeelt in de lerarenkamer van een kleine basisschool, die binnenkort moet gaan fuseren. Dat laatste maakt nogal wat los onder de mensen die er werken...

**ZAAL
DE HAVERKAMP**
STATIONSSTRAAT 28 - MARKELO

ZATERDAG 25 MAART

VRIJDAG 31 MAART

AANVANG 20 UUR - TOEGANG € 7 p.p.

noever gaf een mooi verhaal ten beste over zijn moeizame relatie met de pers. Dit omdat hij stevast dokter werd genoemd, terwijl hij als privé persoon optreedt en niet als huisarts. Vooral de krantenkop naar aanleiding van een Bilderdijk optreden: 'Arts bloot voor zijn patiënten' heeft hem ertoe aangezet de betreffende journalist eens goed de les te lezen. Ook

De spelers zijn: Rudi Smit, Karin Schreurs, Corrie Boers, Ary Braakman, Miranda Vruwink en Piet Meiberg; als 'engelen' treden op: Karin Blankenstijn, Marietje Scholten, Hermien Berendsen en Willy ten Hove

Het 140 jarig jubileum

In 2007 ter gelegenheid van het 140 jarig jubileum wordt "De Opera van Smyrna" van Goldoni gespeeld. Een oude klassieker die zich afspeelt in Venetië. Het blijkt geen onverdeeld succes. Het is moeilijk om de sfeer van die tijd goed te typeren en de humor moet gevonden worden in het overdreven gevecht dat de sopranen en tenoren uitvechten om een rol in deze opera te bemachtigen. Ook dit komt onvoldoende uit de verf.

Tijdens de feestelijke bijeenkomst ter gelegenheid van dit 140 jarig jubileum bij de Haverkamp werd door een tweetal sprekers oude herinneringen opgehaald. Jan Willem Kortenaar gaf een mooi verhaal ten beste over het beroemde 'bal na' uit de historie van Bilderdijk.

En tenslotte heeft onze regisseur Leonard Beuger een mini lezing gegeven over Willem Bilderdijk, de naamgever van onze vereniging. Al met al een zeer gezellige en geanimeerde bijeenkomst voor leden en oud-leden.

In 2008 wordt Hotel 'De Twee Werelden' gespeeld van Eric Emmanuel Schmidt. Het blijkt een klapper. Ook nu wordt er weer op de vloer gespeeld. Eenvoudige meubels in een kamer en een lift. Dat is het hele decor. In het verloop van het stuk blijkt het een soort wachtkamer te zijn. Hier wachten mensen, die in werkelijkheid in coma liggen, tot de doktoren of hun dood vaststellen en ze de lift naar 'boven' in worden gestuurd, of dat ze toch nog tot leven gewekt kunnen worden en ze de lift naar 'beneden' mogen nemen. Het wordt een van de beste uitvoeringen van Bilderdijk. Bovendien blijkt het ook nog eens een toneelpremière te zijn. Regisseur Leonard Beuger heeft 't toneelstuk namelijk vertaald in 't Nederlands en de mogelijkheid gekregen het als eerste te mogen uitvoeren. Heel bijzonder allemaal.

In 2009 komen we weer uit bij Jacques Vriens. Dit keer met 'Wilde Marjolein en Tijn'. Omdat de Vriens stukken altijd wat aan de korte kant zijn, moest er ook dit keer weer wat aan toegevoegd worden (Bij 'Het Kamertje' heeft onze regisseur er een paar scènes extra ingeschreven). Omdat 'Wilde Marjolein en Tijn' zich in een tuincentrum afspeelt werd er voor gekozen om ook daadwerkelijk een tuincentrum in te richten. Het werd een hele klus. Door het publiek door het tuincentrum te leiden, met diverse ver-rassingen en attracties werd het alsnog een avondvullend programma.

In 2010 wordt gekozen voor "Thuis" van Hugo Claus. Een heel bijzonder toneel-stuk dat, om de sfeer van een huiska-mer te typeren, onder een levensgrote schemerlamp wordt gespeeld, ook dit keer weer op de vloer van de toneelzaal. Ondanks dat het spelen op de vloer de spelers uitstekend bevalt, is er van de kant van het publiek toch enige kritiek te horen. En dat betreft de zichtbaarheid van de spelers, vooral als publiek wat meer naar achteren in de zaal zit. Het heeft de aandacht.

In 2011 proberen we het echter nog een keer op de vloer met 'Adel Blank' van Alex van Warmerdam. Het blijkt toch allemaal te lastig en niet goed zichtbaar, vooral bij grote publieke belangstelling. Ook als vervolgens de spelers zelf tussentijds de decors nog moeten verwisselen: een heel gedoe. Wat het stuk zelf betreft: het is een absurdistisch stuk geheel in de lijn van van Warmerdam, waar we achteraf toch enigszins met gemengde gevoelens op terugkijken. Aan de ene kant, goed gespeeld en een mooie publieke belangstelling, maar aan de andere kant te bizar, te onwezen-lijk, te ver van de realiteit afstaand, zowel voor de spelers als voor het publiek.

BILDERDIJK SPEELT

EEN NIEUWE TRAGIKOMEDIE VAN JACQUES VRIENS

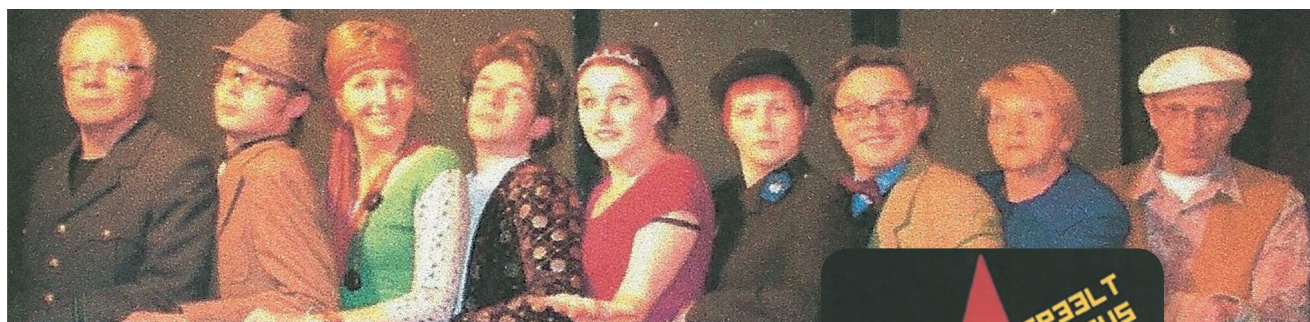
De spelers zijn: Marietje Scholten, Stephan Trentelman, Gerard Bakker, Hermien Berendsen en Willy ten Hove

De spelers zijn: Niek Tijink, Fennie Nijboer, Gerard Bakker, Hermien Hannink en Jan-nie v/d Veen

De spelers zijn v.l.n.r.: Gerard Bakker, Hermien Berendsen, Miranda Vruwink, Piet Meiberg, Niek Tijink en Karin Blankenstijn

De spelers zijn v.l.n.r.: Piet Meiberg, Gerard Bakker, Hermien Hannink, Jurgen Bruggeman, Kirsten Ongena, Hermien Berendsen, Niek Tijink, Corrie Boers en Henk Dijkerman. Niet op de foto gastspeler Stef van Laar.

In 2012 heeft dat ertoe geleid dat we eens een keer een dijenkletser wilden spelen; een echte klucht. De keuze valt op een John Lanting-stuk 'Een kus van een Rus'. Gebaseerd op de uitwijk naar het westen van de beroemde Russische balletdanser Noerejev.

Het werd wat we ervan verwachtten: een spektakelstuk met veel spelers en bomvolle zalen. Het werd zeer gewaardeerd door het grootste deel van het publiek. Wat minder door de echte toneelliefhebber. Maar geheel in lijn met ons 'credo'. We willen verrassend toneel brengen.

In 2013 is gekozen voor 'Familie' van de bekende toneelschrijfster Maria Goos. Aan het eind van de voorstelling kun je met recht zeggen: Familie is ook niet alles. Een hard familiedrama, waar zeker de nodige (soms zwarte) humor in zit. Wat vooral blijft hangen is, dat het een familie is, die op geen enkele andere wijze met met elkaar verbonden is, dan dat het familie is. Een heerlijk stuk om te spelen.

Karin Blankenstijn en Gerard Bakker, Miranda Vruwink en Niek Tijink, Jannie v/d Veen en Piet Meiberg

In 2014 kunnen de mannen om verschillende redenen niet spelen en wordt er gekozen voor een tweetal eenakters dat de titel meekrijgt: 'Tweemaal overspel' en volledig bemenst wordt door de vrouwen van Bilderdijk. De eerste heet 'Vrouwen om dr. Deninga'. Een stuk waarin 5 vrouwen om verschillende redenen geïnteresseerd zijn in deze (niet op het toneel verschijnende) dokter Deninga. Ooit geschreven door Annie M.G. Schmidt ten behoeve van het toneelgroepje van koningin Juliana. In de tweede eenakter 'Nu even wel' van Maria Goos nodigt een nog jonge weduwe en haar twee vriendinnen, de minnares van haar overleden echtgenoot uit voor een intiem dinertje om 'het er eens over te hebben'. Genoeg ingrediënten in beide eenakters voor de nodige humoristische en pijnlijke verwikkelingen.

In 2015 spelen we 'Discretie Verzekerd' (org.: 'Everything for the garden') van Edward Albee. Een heerlijk toneelspel waarin de hypocrisie hoogtij viert onder de verschillende burens in de zogenaamd 'betere' buitenwijk. Een van de weinigen die in deze buurt volkomen zichzelf blijft en zich niets aantrekt van de dikke vernislaag op de gezichten van z'n burens, moet 't uiteindelijk met z'n leven bekopen. Een komi-tragisch eind van een lichtvoetig en humoristisch toneelstuk. Vermeld moet nog worden dat het hele stuk in de tuin speelt en we daartoe een complete kunstgrasmat op het toneel hebben gerealiseerd.

REDERIJERSKAMERBILDERDIJK T W E E M A A L O V E R S P E L een halve eeuw liefde en ontrouw Annie M.G. Schmidt / Maria Goos

VROUWEN OM DR. DENINGA

Dit stuk, dat we voor de pauze spelen, schreef Annie M.G. Schmidt in 1958 op verzoek van de toenmalige koningin Juliana, die met een paar vriendinnen een toneelclubje had. Het stuk draait rond Dr. Deninga, die zelf niet op het toneel verschijnt. De vijf vrouwen zijn Deninga's secretaresse (de rol die Juliana oorspronkelijk speelde), zijn vrouw, zijn maîtresse, zijn moeder en een vriendin van zijn moeder. Het gaat om het overspel van Deninga, dat aanleiding is tot een reeks lengten op botwil en misverstanden. Het is een 'well-made play' naar Engelse traditie, waarbij uiteindelijk alles op zijn positief terecht komt. - Zo ging dat in 1958.

Zijn moeder - Fennie Nijboer
Zijn tante - Corrie Broers
Zijn vrouw - Mirna van Dartel
Zijn secretaresse - Annetiekke Wassink
Zijn vriendin - Karin Blankenstijn

REDERIJERSKAMERBILDERDIJK T W E E M A A L O V E R S P E L kast 8 & vrij 14 maart - 20.00 uur Zaal De Haverkamp - Markelo

NU EVEN WEL

Na de pauze spelen we dit stuk van Maria Goos. Ook hier gaat het over overspel, ook hier is de bedrogen echtgenote bijeen met vriendinnen en familieleden, en ook hier komt halverwege de maîtresse van haar man binnen. Qua inhoud en structuur lijken de stukken dus erg op elkaar. Alleen dit stuk is uit 2008, en die halve eeuw verschil maakt alles uit! Terwijl in het stuk van AMG Schmidt het woord 'overspel'; niet eens genoemd wordt, en alles onder de mantel der liefde bedekt blijft, is Maria Goos zo helder, open en uitgesproken als wij inmiddels zijn geworden. Goestig én venigspij horen daar kennelijk bij. - Twee hilarische lesjes in moderne sociale geschiedenis...

Haleen, de bedrogen echtgenote - Anita Bolink
Lia, haar zus - Mirjam Brinkman
Carolien, haar vriendin - Miranda Vruwink
Mariëke, haar rivale - Hermien Hannink

REGIE van beide stukken - Leonard Beuger

Discretie Verzekerd

Edward Albee
Everything in the Garden
vert. Ernst van Altena

Jenny en Richard wonen in de betere buitenwijk, en vinden het heel belangrijk mee te kunnen doen met hun burens - zij willen ook lid zijn van de tennisclub, hun dochter naar een sjieke kostschool kunnen sturen en een broekjasje laten plaatsen in de tuin. Het ontbreekt hen echter aan geld. Richard wil ook vooral niet dat zijn vrouw erbij gaat werken. Wat zouden de burens er wel niet van vinden... Totdat op zekere dag een Franse dame Jenny een voorstel doet dat ze niet kan weigeren.

Alles voor de Tuin (1962) was een tragi-komedie van de Engelse schrijver Giles Cooper, waarin hij de spot dreef met het materialisme, de statusgevoeligheid en de treurige burgerlijkheid van zijn tijdgenoten. In de nog wat cynischer versie van de Amerikaanse auteur Edward Albee (1967) werd het een wereldsucces, dat in alle landen tot het standaardrepertoire is gaan behoren.

In de uitvoering van Bilderdijk zijn de personages en hun omstandigheden maar al te herkenbare karikaturen van mensen zoals we die nog altijd om ons heen zien. We kunnen niet anders dan er hartelijk om lachen als we zien hoe ze anderen en vooral ook zichzelf bedriegen - maar een beetje wrang blijkt die humor toch wel te zijn.

RICHARD - een chemisch laborant - Gerard Bakker
JENNY - zijn aantrekkelijke vrouw - Hermien Berendsen
SANDY - hun dochter van 17 of 18 jaar - Mirna van Dartel
JACK - hun niet onbemiddelde buurman - Piet Meiberg
Mme. LATOUR - een vrouw van de wereld - Anita Bolink
DE BUREN:
CHUCK en BERYL - Jurgen Bruggeman en Hermien Hannink
GILBERT en LOUISE - Rudi Smit en Marietje Scholten
CYNTHIA en PERRY - Karin Blankenstijn en Herbert Hoevink

REGIE - Leonard Beuger

6, 7 & 13 maart 2015 - 20.00 uur

Zaal De Haverkamp, Stationsstraat 30, Markelo - € 8,-

WANJA | GEEN WANJA
 JACQUES VRIENS EN EEN BEETJE TSJECHOV

HELEEN, HUISVROUW - MIRANDA VROUWINK
 FRANK, HAAR TWEEDE MAN, BOERHOUDER - PIET MEIBERG
 WILLES, HAAR ZOON - GERARD BAKKER
 CHARLES DE BRUIN, HAAR EERSTE MAN, ACTEUR - NIEK TLIJNK
 LISELOTTE, ZIJN VRIENDIN - HERNIEN HANNINK
 MONIQUE TEUNISSEN, MAATSCHAPPELIJK WERKSTER - MIRIAM BRINKMAN

MARINA, EEN OUDE DIENSTBODE - CORRIE BOERS
 ASTROV, EEN MET DE FAMILIE BEVRIENDE HUISARTS - JURGEN BRUGGEMAN
 WANJA, EEN HARDWERKENDE HERENBOER - HERBERT HOEVINK
 JELENA, ZIJN MOOIE SCHOONZUS - HILDE VAN WOUDEBERG
 ALEXANDER, EEN GEPENSIONEERDE HOOGLEERAAR - NIEK TLIJNK
 SONJA, HET NICHTJE VAN (OOR) WANJA - MIRNA VAN DARTSEL

MUZIEK - FIORA BEUGER
 REGIE - LEONARD BEUGER

ZAAL DE HAVERKAMP - MARKELO - 4, 5 EN 11 MAART 2016
 STATIONSSTRAAT 28 - 8 EURO - 20.00 UUR

In 2016 spelen we, alweer van Jacques Vriens, *Wanja / Geen Wanja* (org.: 'Geen Wanja, Geen Wanja'). Omdat ook dit keer het stuk te kort is voor een avondvullend programma is er aan het begin en aan het begin na de pauze, een scene uit het oorspronkelijke 'Oom Wanja van Tsjechov' aan toegevoegd. Dit, omdat er een duidelijke link met deze klassieker ligt in het stuk van Vriens. Met Russische accordeon- en balalaikamuziek, vakkundig gespeeld door Fiora en Leonard Beuger, worden de overgangen gemaakt van Tjechov naar Vriens. Alweer verrassend toneel.

CAFÉ JUBILÉE

Anno 1867

Als jubileumuitvoering voor maart 2017 wordt gekozen voor het toneelstuk 'Café Jubilee', gebaseerd op een eerder door Bilderdijs gespeeld toneelstuk. Er worden interessante scènes en zangnummers aan toegevoegd, zonder dat aan de oorspronkelijke verhaallijn afbreuk wordt gedaan. Het wordt op de vloer van de toneelzaal gespeeld met de bar van de toneelzaal als de bar van het café. Het publiek zit daadwerkelijk in de scène, dus in het café.

Op zaterdag 11 november 2017, exact de datum van het 150 jarig bestaan van de Rederijkerskamer Bilderdijs, wordt er een heel bijzondere jubileumreceptie voor genodigden gehouden bij De Haverkamp.

De andere activiteiten van Bilderdijk

Met zekere regelmaat is Bilderdijk ook actief bij diverse Markelose evenementen, zoals in het verleden het schminken of het verzorgen van een toneelvoorstelling (bv. in 1992 'Operatie 65+') op Konin-ginnedag of van de ludieke noot tijdens seniorenmiddagen van het Dorpsfeest

Sinds de eerste aflevering van de 'Fairytale' met Sneeuwkoningin en IJsprinses in 2007, wordt door Bilderdijk ieder jaar tijdens de Kerstmarkt een sprookje opgevoerd op de trappen van Het Beaufort. Sinds 2015 is de Fairytale omgedoopt tot Magisch Markelo, maar ook in die opzet verzorgt Bilderdijk nog steeds ieder jaar weer een zelf geschreven sprookje.

De ceremoniemeesters zorgen voor de vrolijke noot

Alle senioren worden gefotografeerd door een fotograaf met charmante assistentes

Intens meelevende kinderen

Een van de latere uitvoeringen

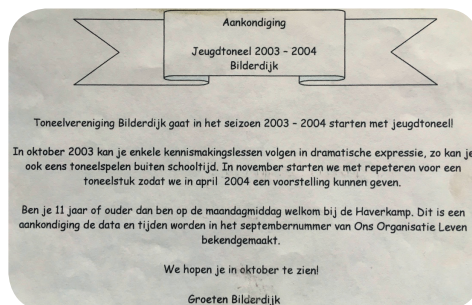
JEUGDTONEEL VAN BILDERDIJK

Sinds het seizoen 2003/2004 werkt Bilderdijk jaarlijks ook met een of twee jeugdgroepen. In 2004 en 2005 werd er gewerkt met een grote groep vanaf 11 jaar. Vanaf het seizoen 2005/2006 werd dit gesplitst in twee groepen vanwege de beheersbaarheid en vanwege het leeftijdsverschil; er werd gekozen voor een groep basisschooljeugd van 9 - 12 jaar en een groep middelbare schooljeugd van 12 - 16 jaar. Vanaf het seizoen 2012/2013 is besloten om alleen nog verder te gaan met de basisschooljeugd. Wat werd er zoal gepresteerd in die 14 jaren Jeugd-toneel? Er werden in die periode ongeveer 420 dramalessen van 1,5 uur verzorgd, uitmondend in 20 voorstellingen, waarvan 'Zwemles misschien... Koning Magnus Grimur?' de eerste was met een grote groep van 18 'acteurs'. De regisseur die Bilderdijk hiervoor had aangetrokken was René van de Wateringen uit Almelo, die tot en met het seizoen 2006/2007 de dramalessen en de regie zou verzorgen.

De tweede voorstelling in 2005 was genaamd 'De geheimzinnige deur naar Griezeland', ook al weer met 18 'acteurs'.

Het was dus duidelijk dat er in een behoefte werd voorzien en gezien de toeloop en ook de vraag van jongere spelers werd er dus gekozen voor een splitsing van de groep in de twee genoemde leeftijdsgroepen.

In maart 2006 gaven twee groepen 'Koning Leesvrees' en 'Puberaal??' ten beste.

PERSONAGES	
VEERLE	- LYSANNE
SOPHIE	- MATIKA
VADER	- WOUTER
MOEDER	- ANNE-MARUKE
KEES	- MICHELLE
KOOS	- MIRNA
AGENTE DE KOK	- JACOLIEN
AGENT VAN NEPSCHUTEN	- SYBREN
KLUSJESVROUW	- LORAIN
RECHERCHEUR	- MADELIEN
SPOOK 1	- MARLOTTE
SPOOK 2	- MADELIEN
PIERLALA	- SILKE
FRANKENSTEIN	- CHARLOTTE
BOMBIE ZOMBIE	- MAURICE
ED SKELET	- LORAIN
EUCALYPTA	- MANON
DRACULA	- JORDEN

SCENES "KONING LEESVREES"	
1. PATRICK WOLTERINK	
2. MARLOTTE ANSON	
3. MICHELLE HUIJSEN	
4. ANBIL PARE	
5. JONCKE PANSOP	
6. MANON VAN DARTSEL	
7. MARLOTTE BRICK	
8. ...	
SCENES "PUBERAAL??"	
1. SCHOUWOUWER	
2. WOUTER LIPMAN	
3. MARLOTTE WOLTERINK	
4. ANDACH	
5. DARTSEL	
6. SILKE	
7. SOKKEN	
8. RICK	
9. ...	
EEN TREIN PASSEERT	
1. ...	
2. ...	
3. ...	
4. ...	
5. ...	
6. ...	
7. ...	
8. ...	
9. ...	
10. ...	
11. ...	
12. ...	
13. ...	
14. ...	
15. ...	
16. ...	
17. ...	
18. ...	
19. ...	
20. ...	
21. ...	
22. ...	
23. ...	
24. ...	
25. ...	
26. ...	
27. ...	
28. ...	
29. ...	
30. ...	
31. ...	
32. ...	
33. ...	
34. ...	
35. ...	
36. ...	
37. ...	
38. ...	
39. ...	
40. ...	
41. ...	
42. ...	
43. ...	
44. ...	
45. ...	
46. ...	
47. ...	
48. ...	
49. ...	
50. ...	
51. ...	
52. ...	
53. ...	
54. ...	
55. ...	
56. ...	
57. ...	
58. ...	
59. ...	
60. ...	
61. ...	
62. ...	
63. ...	
64. ...	
65. ...	
66. ...	
67. ...	
68. ...	
69. ...	
70. ...	
71. ...	
72. ...	
73. ...	
74. ...	
75. ...	
76. ...	
77. ...	
78. ...	
79. ...	
80. ...	
81. ...	
82. ...	
83. ...	
84. ...	
85. ...	
86. ...	
87. ...	
88. ...	
89. ...	
90. ...	
91. ...	
92. ...	
93. ...	
94. ...	
95. ...	
96. ...	
97. ...	
98. ...	
99. ...	
100. ...	

René van de Wateringen temidden van de jonge 'acteurs'

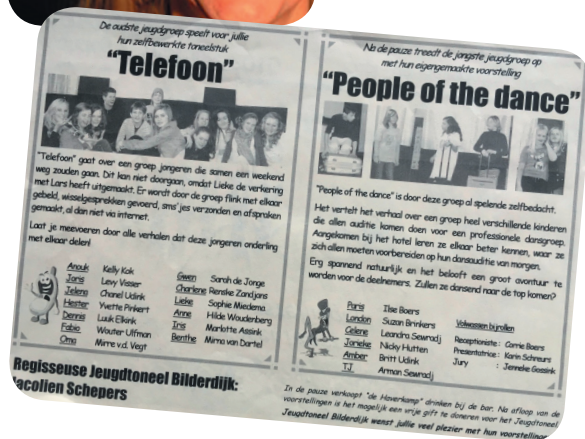
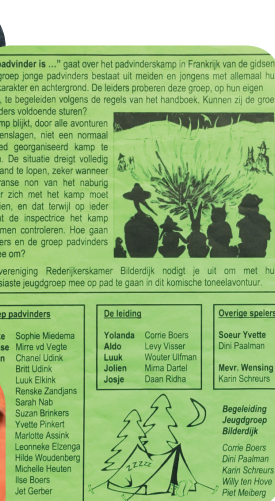
In 2007 was het 'Villa Kattenstein' en het luguber klinkende 'Lessen in Moord'. Het waren de laatste voorstellingen onder leiding van René van de Wateringen.

In seizoen 2007/2008 werd Marian den Exter uit Zwolle de nieuwe dramadocente/regisseuse en werd door de twee groepen opgevoerd 'Glashelder' en 'Doea-ka-doe-a-kadoe'.

Na haar vertrek eind 2008, heeft het bestuur van Bilderdijk de instudering van het gekozen stuk in eigen beheer geregisseerd en tot een goed einde gebracht. Het stuk was getiteld 'Een padvinder is....'. Voor deze uitvoering werden de twee groepen weer samengevoegd tot één grote groep omdat dat in dit stuk heel goed mogelijk was. Al met al 19 jeugdspelers, aangevuld met 3 volwassen spelers van Bilderdijk.

In het seizoen 2009/2010 was Jacolien Schepers uit Gelselaar de dramadocent/regisseuse en voerde met de twee groepen uit: 'Telefoon' en 'People of the dance'.

In 2010/2011 werd niet, zoals gebruikelijk was, opgevoerd bij De Haverkamp, maar eenmalig in het cultuurhuis Het Beaufort in Markelo. Het werden de door de jeugdleden zelf geschreven stukken: 'Een lege doos' en 'De familie Schuurma'.

'Een lege doos' en 'De familie Schuurma'

In het seizoen 2011/2012 heeft Jacolien een jaartje de regie overgedragen aan Merel Bruning uit Wichmond. 'Hotel Kindervreugd' en 'Meisjes zijn niks' werden de gekozen stukken.

Zoals reeds vermeld werd in 2012 besloten om alleen verder te gaan met een groep basisschooljeugd, in de leeftijd van 9 - 12 jaar. Jacolien Schepers was weer de regisseuse in dit jaar. De keuze viel op het toneelstuk 'Een vrije vogel', het verhaal van Icarus die probeerde te vliegen.

In seizoen 2013/2014 werd het geheimzinnige 'Schoolkamp vol geheimen' opgevoerd, ook weer onder leiding van Jacolien.

In 2014 heeft Loes van Hall uit Diepenheim het regiestokje overgenomen en is de huidige regisseuse van het Jeugd-toneel. In 2015 werd onder haar leiding opgevoerd 'Ibiza', ook weer helemaal ontsproten aan de eigen fantasie van de jeugdige acteurs.

In het seizoen 2015/2016 werd opgevoerd 'Waar laat ik mijn moeder?'. Een bestaand toneelstuk en een lastige klus voor de behoorlijk grote groep van 11 meisjes en 3 jongens.

In het seizoen 2016/2017 is weer gekozen voor de eigen fantasie van de 11 jeugdleden, waarvan hierboven de groepsfoto. De titel is: 'Willem Bilderdijk en de paarse kralen'.

Staannd v.l.n.r.: Luca van Uitert, Marloes Wassink, Maud Hannink, Sanne Schreurs, Joëlle Mol, Lonne Dondertman, Lotte Schreurs, Aniek Muller en Shania Mol. **Hangend:** Roos Hannink en Maren ter Kulve. **Helemaal onderaan:** Loes van Hall (regisseuse)

De organisatie

Uiteraard dient vermeld te worden dat zonder het enthousiasme en het doorzettingsvermogen van onze organisator Corrie Boers, dit jeugdtoneel van Bilderdijk nooit zo lang had kunnen blijven bestaan, nu al voor het 14e jaar. Een huldeblijk is hier zeer op z'n plaats. Bovendien heeft Corrie jarenlang dankbare hulp gehad van Dini Paalman (van de Haverkamp). Met permissie: twee toch enigszins oudere dames die het jeugdtonel begonnen zijn en in stand hebben gehouden. Wie worden de jongere opvolgers?

Corrie Boers

Dini Paalman

jeugd 2003/2004	jeugd 2004/2005	jeugd 2005/2006	jeugd 2006/2007	jeugd 2007/2008	jeugd 2008/2009	jeugd 2009/2010
Anne Marijke Schoneveld	Anne Marijke Schoneveld	Aniek Pape	Aniek Pape	Britt Udink	Britt Udink	Arman Sewradj
Charlotte Solms	Charlotte Solms	Anouk Pasop	Anouk Pasop	Chanel Udink	Chanel Udink	Britt Udink
Ellen Jansen	Jacolin Thijink	Daisy Kollerie	Chanel Udink	Elke Beverdam	Daan Ridha	Chanel Udink
Hans Brandenbarg	Jordan Thijink	Ellis Mulderij	Daisy Kollerie	Emma Amtink	Hilde v. Woudenberg	Hilde v. Woudenberg
Ilse Broekman	Lorain Huisken	Jolien Postel	Demi Kok	Hilde v. Woudenberg	Ilse Boers	Ilse Boers
Jacolin Thijink	Lysanne Pruijn	Madelen Wolters	Dewi Blankhorst	Ilse Boers	Jet Gerber	Kelly Kok
Lorain Huisken	Madelen Wolters	Marloes Brok	Ellis Mulderij	Jet Gerber	Leonneke Elzenga	Leandra Sewradj
Lysanne Pruijn	Manon Langkamp	Marlotte Assink	Hilde v. Woudenberg	Marleen Veltkamp	Levy Visser	Levy Visser
Madelen Wolters	Marlotte Assink	Michelle Heuten	Ilse Boers	Marlotte Assink	Luuk Elkink	Luuk Elkink
Manon Langkamp	Matika Körneling	Mirna van Dartel	Jolien Postel	Melanie Essink	Marlotte Assink	Marlotte Assink
Marlotte Assink	Maurice Bieshaar	Patrick Wolterink	Madelen Wolters	Michelle Heuten	Michelle Heuten	Mirna van Dartel
Matika Körneling	Michelle Heuten	Rick Smale	Manon Langkamp	Minke Kl.Lankhorst	Mirna van Dartel	Mirre van der Vegte
Maurice Bieshaar	Mirna van Dartel	Silke Beld	Marloes Brok	Mirna van Dartel	Mirre van der Vegte	Nicky Hutten
Mette Lammertink	Silke Beld	Wouter Ulfman	Mirna van Dartel	Rick Smale	Renske Zandjans	Renske Zandjans
Sander van Os	Sybre Wolters		Silke Beld	Sanne Bakhuis	Sara Nab	Sarah de Jonge
Silke Beld	Wouter Ulfman		Vera Leonhart	Vera Oppewal	Sophie Miedema	Sophie Miedema
Sybre Wolters			Wouter Ulfman	Wouter Ulfman	Suzan Brinkers	Suzan Brinkers
Tijn Fleerkate					Wouter Ulfman	Wouter Ulfman
					Yvette Pinkert	Yvette Pinkert
jeugd 2010/2011	jeugd 2011/2012	jeugd 2012/2013	jeugd 2013/2014	jeugd 2014/2015	jeugd 2015/2016	jeugd 2016/2017
Amber Kistemaker	Anke Heilersig	Iris Nijenhuis	Jennifer Keppels	Fleur Hielkema	Amy van der Veer	Aniek Muller
Anica Strating	Brigitte Geerdink	Jennifer Keppels	Jolein Elkink	Lara Nieland	Carlijn Hoelvink	Joëlle Mol
Anke Heilersig	Britt Udink	Jolein Elkink	Kiki Hannink	Luca van Uiter	Lara Nieland	Lonne Dondertman
Arman Sewradj	Chanel Udink	Jolien ten Tije	Lynn Muller	Lynn Muller	Lonne Dondertman	Lotte Schreurs
Britt Udink	Charlotte Ulfman	Juliet Nijland	Marloes Heuten	Maud Hannink	Lotte Schreurs	Luca van Uiter
Chanel Udink	Hilde v. Woudenberg	Kiki Hannink	Melissa Vedders	Naomi Keppels	Luca van Uiter	Maren ter Kulve
Charlotte Ulfman	Ilse Boers	Larissa Elkink	Nikki Meulman	Nikki Meulman	Maren ter Kulve	Marloes Wassink
Ilse Boers	Iris Nijenhuis	Lauren van Zeijts	Vincent Hargeerds	Ramon Zwienenberg	Marloes Wassink	Maud Hannink
Leandra Sewradj	Jolien Elkink	Lynn Muller		Vincent Hargeerds	Maud Hannink	Roos Hannink
Luuk Elkink	Jolien ten Tije	Marloes Heuten		Yasmine van Rossum	Nikki Meulman	Sanne Schreurs
Marloes Heuten	Larissa Elkink	Melissa Vedders			Roos Hannink	Shania Mol
Mirna van Dartel	Lauren van Zeijts				Shania Mol	
Nicky Hutten	Luuk Elkink				Stef Geerligns	
Renske Zandjans	Lynn Muller				Vincent Hargeerds	
Rick Schultenburg	Marloes Heuten					
Suzan Brinkers	Renske Zandjans					
Yvette Pinkert	Rick ten Tije					
	Sanne Blankenstijn					
	Susan Keuper					

DE ‘DOLLEKAMP-DYNASTIE’

Vanaf de oprichting van Bilderdijk tot aan het moment van het 150 jarig bestaan zijn er altijd Dollekamp'en lid geweest van Bilderdijk. Over zo'n lange periode een uniek gegeven. Ondanks dat er van de eerste 30 jaren geen vastlegging meer is, kunnen we toch uitleggen hoe we tot bovenstaande conclusie zijn gekomen. Daarvoor gaan we eerst even terug naar de oorsprong van de familie Dollekamp in Markelo. (bron: De Hofmarken van Heemkunde, Markelo)

De stamvader van de Markelose Dollekamp'en is Hendrik Jan die in 1805 te Deventer is geboren en zich in 1835 als tolgaarder te Markelo vestigde. Hij was gewond terug gekomen van de veldtocht tegen België en de overheid vond dit baantje voor hem. Hij woonde met zijn gezin in het Tolhuisje aan de Holterweg (foto).

Het bijzondere is dat zijn nazaten, tot op heden, een grote stempel zullen gaan drukken op het maatschappelijke en economische leven in Markelo; zeer velen van hen werden bakker, kruidenier, slager, smid, winkelier, electricien, cafehouder, enz. En zo ook drukten ze een stempel op de Rederijderskamer 'Bilderdijk'.

Deze tolgaarder, Hendrik Jan, kreeg samen met zijn vrouw Johanna Bloemendal (foto) tien kinderen. Stel je dat eens voor in dat kleine tolhuisje. Van deze tien kinderen zorgden er vier voor 't verdere nageslacht in Markelo, t.w. **1. Gerhard, 2. Hendrik Jan (Hein), 3. Jan Willem en 4. Willem.**

De oudste zoon **Johannes** vertrok overigens naar Den Haag en zijn achterkleinkind Joop Volkerink wordt later Bilderdijk lid en -regisseur (zie Regie).

Hendrik Jan (Hein) was de vader van Jan, Jan van Heindus. Jan van Hein heeft voor het 60-jarig jubileum (1927) het toneelstukje 'De oprichting van Bilderdijk' geschreven.

Hij heeft dat voor een deel geschreven op grond van wat z'n vader Hein erover heeft verteld. Hij beschrijft daarin de oprichtingsvergadering en de reuring die dat gaf in Markelo. Terzijde noemt hij dat er voor het begin van die vergadering nog even gewacht werd op de jongens Dollekamp. Hein, het zesde kind, was ten tijde van de oprichting in 1867, 22 jaar, bijna 23.

Omdat er destijds geen andere Dollekamp'en in Markelo woonden, anders dan de zonen van de stamvader Hendrik Jan, kunnen deze jongens Dollekamp geen andere geweest zijn dan Hein en in ieder geval ook Jan Willem. Dit omdat zij allebei worden genoemd in de lijst van spreekbeurten die we vonden in het oudst bewaarde notulenboek van 1898.

We hebben al even genoemd dat er vier zonen van Hendrik Jan, de tolgaarder, voor het verdere nageslacht in Markelo zorgden. Mooi is dan om te zien dat uit ieder van die vier zonen, verschillende latere Bilderdijk-leden kwamen. Van de vier zonen die in Markelo bleven noemen we een paar voorbeelden, wat zeker niet limitatief is voor alle Dollekampse Bilderdijkers, want dat zijn er nogal wat geweest.

1. **Gerhard** is de overgrootvader van Dineke Dollekamp, die zelf ten tijde van dit 150 jarig jubileum, 88 jaren jong en 70 jaar lid van Bilderdijk is en momenteel nog het enige Dollekamp-lid. Gerhard is ook de overgrootvader van Johan Gerrit (Johan van de Slager), jarenlang lid van Bilderdijk.

2. **Hendrik Jan (Hein)** zelf een van de eerste leden van Bilderdijk krijgt dus zoon Jan, (Jan van Hein) lid en schrijver van het toneelstukje 'De oprichting van Bilderdijk'; later is hij ook nog als regisseur actief geweest.

Ook een andere zoon van deze Hein, nl. Hendrik Albert is een prominent lid van Bilderdijk geweest en was zelfs een paar jaar president (rond 1910).

3. **Jan Willem**, zelf ook een van de eerste leden is de grootvader van Berend Willem, smid aan de Dorpsstraat, die bijna z'n hele leven lid van Bilderdijk is geweest en ook nog een periode bestuurslid was. Berend Willem introduceerde ook zijn zoon Hendrik Jan (Hendrik van de Smid), die ook vele jaren voor Bilderdijk actief is geweest (achterkleinzoon van Jan Willem dus).

4. **Willem** is de grootvader van Henk Dollekamp (getrouwd met Dineke Dollekamp), jarenlang lid en bovendien 24 jaar lang penningmeester van Bilderdijk.

Komt er een einde aan de Dollekamp-dynastie? Of.....wie houdt de Dollekamp-dynastie in leven?

REGIE

De regisseurs van het eerste uur waren Jan (van Hein) Dollekamp (voor de oorlog) en later Juffrouw Lier en Jaap van Julsingha in het begin van de 60'er jaren. Vele jaren werkte men echter zonder regisseur. Daarna volgden in de 70'er jaren voor het eerst regisseurs van buiten de vereniging en dat waren als eersten de heer Reuvekamp (Borculo) en Dagmar Pathmos. In feite heeft men hierna nooit meer zonder regisseur gewerkt. Vanaf 1978 wordt Rob Berkhout de nieuwe regisseur tot 1981. Vervolgens regisseert Helmie Tinnemans van de toneelacademie uit Kampen. Er zullen er nog meerdere van die academie volgen. Daarna is Gerrit Wignand voor korte tijd onze regisseur (1982). Na een periode regie in eigen beheer (Fennie Nijboer, Dineke Dollekamp en zelfs één keer Jan Willem Kortenoever) wordt in 1984 Ineke van Leeuwen, ook weer voor korte tijd de nieuwe regisseuse.

Vanaf 1985 wordt Joop Volkerink (foto), uit het eigen ledenbestand, de nieuwe en succesvolle regisseur van Bilderdijk. Een enkele keer wordt hij geassisteerd door een stagiair van de toneelschool Kampen, zoals door o.a. Radboud Hafkamp en Hedwig Boland. De revue in 1992 werd ook geregisseerd door Joop Volkerink in samenwerking met de schrijfster van de revue Hendrika Nijenhuis-Hargeerds. Joop is in 1974 door bemiddeling van Henk Amtink bij Bilderdijk gekomen en heeft met heel veel inzet en plezier zowel gespeeld als geregisseerd. 'Een wonderbaarlijke nacht' van Mrozek was een van zijn favoriete stukken als speler. De regie en het spelen en zingen in de revue in 1992 heeft hem de nodige hoofdbrekens gekost, maar het eindresultaat mocht er zijn. Uiteindelijk vervulde hij Bilderdijk voor het Markelo's Mannenkoor.

In 1994, na ruim 8 jaar regie van Joop Volkerink wordt een nieuwe regisseur van buiten de vereniging aangetrokken, en wel de ons al bekende Hedwig Boland. Zij blijft tot en met de uitvoering van 1998 (Plaza Suite).

In 1999 wordt Leonard Beuger (foto) uit Zutphen de vaste regisseur met als eerste uitvoering 'De tirannie van de tuinkabouters' (org.: 'Zoete melk met brokken') van Jacques Vriens. Het zal een succesvolle en langdurige regieperiode worden, enkele jaren onderbroken door ziekte (van 2002 tot 2005). In die periode is Hendrik Ooms als regisseur ingevallen en daarna is Willemien Bronkhorst onze tijdelijke regisseuse geweest. Vanaf 2006 heeft Leonard het regiestokje weer overgenomen met 'Het Kamertje' van Jacques Vriens en is tot op dit moment nog steeds onze vaste regisseur. Met de jubileumuitvoering van 2017 heeft hij Bilderdijk 15 keer naar een meestal succesvolle uitvoering geleid. Leonard is een gedreven regisseur met sterke ideeën over hoe een stuk gespeeld dient te worden en hoe de aankleding van het toneel eruit dient te zien. Hij knutselt vaak een maquette in elkaar om een 3d-beeld te schetsen van het toneel. Verder verrast hij, voorafgaand aan de voorstelling, de spelers met een Toi-Toi-Toi-hebbedingetje dat van toepassing is op het te spelen stuk. Kortom een en al creativiteit.

DE PRESIDENTEN CQ VOORZITTERS

① **Dominee H.G. Budde (1821-1883)** mede-oprichter, van de Rederijderskamer wordt de 1e president en wordt opgevolgd door **J. Timmer**, die op zijn beurt weer wordt opgevolgd door ② **meester J. Benthem (1839-1894)**, die samen met dominee Budde de vereniging oprichtte; hij wordt de 3e president en wordt opgevolgd door **dokter A.A. Smits**. Aangezien het archief ontbreekt over de periode vanaf de oprichting in november 1867 tot de oudst bewaard gebleven notulen van 20 september 1898, ontbreken de exacte bestuursperiodes van deze presidenten.

In die eerste notulen van 20 september 1898 lezen we dat **dokter C.H. baron van Utenhove** president is, die deze functie per brief van 25-10-1898 opzegt.

Bij een volgende stemming wordt **J.W. Stokkentreeft** gekozen als president, maar hij kan deze functie niet aanvaarden omdat het hem ondoenlijk is alle vergaderingen geregeld te bezoeken.

De vergadering vraagt hem echter uit hoofde van zijn functie als vice president het presidentschap voorlopig waar te nemen.

J.W. Stokkentreeft wordt daarom op 1 november 1898 vervangend president uit hoofde van zijn functie als vice president en blijft president tot zijn overlijden in 1906.

Waarschijnlijk in verband met zijn ziekte en overlijden zijn er een half jaar lang geen notulen. Na zijn teraardebestelling is er weer een eerste vergadering op 15-10-1906 onder leiding van de vice president **H.J. (Hein) Dollekamp (HJzn)**. Hierin wordt de overleden president herdacht en is *'het kiezen eener president'* het belangrijkste vergaderpunt.

③ **Dokter J.S.B. Wanrooij** wordt op 22 oktober 1906 de nieuwe president van 'de Kamer'. Op 20 september 1909 tekent dokter Wanrooij voor 't laatst de notulen. Kennelijk wordt hij opgevolgd door **H.A. Dollekamp**. Wanneer precies is niet duidelijk.

H.A. Dollekamp is de nieuwe president. Op 27 november 1911 vindt een nieuwe bestuursverkiezing plaats waarbij **H.A. Dollekamp** als president wordt herkozen. Op 13 september 1912 geeft Dollekamp per brief aan te bedanken als president en in die vergadering wordt **J.H. Stokkentreeft** gekozen tot nieuwe president.

Echter een jaar later al, op 20 oktober 1913 geeft hij per brief te kennen te bedanken voor de functie van president. Drie dames worden er ter vergadering op uitgestuurd om hem van gedachten te doen veranderen, maar ze keren onverrichter zake terug omdat Stokkentreeft om gezondheidsredenen zijn functie moet neerleggen.

J. Langeler wordt een week later op 27 oktober 1913 met bijna algemene stemmen gekozen tot president. Hij blijft president tot september 1916.

④ **Antonius Voorderman** wordt dan in september 1916 gekozen tot president; hij blijft

president gedurende het respectabele aantal van 51 jaren, nl. tot het 100 jarig jubileum in 1967. In het dagelijks leven was Voorderman veearts in Markelo. Gezien zijn statuur, inzet en de lange periode van zijn voorzitterschap heeft hij veel betekend voor Bilderdijk.

Daarna volgen:

⑤ **Gerrit Wissink** (van september 1967 tot december 1974). Gerrit is jarenlang lid en bestuurslid van Bilderdijk geweest. Een zeer actief lid dat betrokken was bij heel veel te organiseren activiteiten. In het dagelijks leven was hij uitbater van hotel De Zwaan (Wissink) in Markelo en tevens huisschilder.

⑥ **Henk Amtink** (van december 1974 tot september 1977). Henk vertelt dat hij voorzitter was tegen wil en dank. Er werd op hem gestemd terwijl hij eigenlijk helemaal niet wilde. Maar na de stemming wist men hem toch over te halen om voorzitter te worden. Hij was lid van 1964 tot 1977 en zijn eerste rol was er een in 'De dood van een handelsreiziger'. Hij vertelt veel geleerd te hebben in zijn tijd bij Bilderdijk.

⑦ **Gerrit Kooijmans** (van september 1977 tot augustus 1983). Gerrit heeft meer dan 50 jaar op de planken gestaan; een echte liefhebber en dan met name van het drama. Hij begon zijn 'loopbaan' bij de Goorse DVV, de plattelandsjongeren. Zijn laatste optreden was in enkele scènes tijdens de revue t.g.v. het 125 jarig jubileum van Bilderdijk in 1992.

⑧ **Dik de Jong** (van augustus 1983 tot januari 1999). Dik is lid van Bilderdijk sinds 1976. Voor zijn periode Bilderdijk heeft hij ruim 10 jaar toneel gespeeld in zijn toenmalige woonplaats 's Heerenberg, bij de toneelvereniging Bergh Opwaarts. Hij herinnert zich vooral het toneelstuk 'Het laatste contact' dat Bilderdijk in 1982 speelde als een van de memorabele stukken, waarin hij als opa Bak samen met zijn vrouw in de hal van een luchthaven dramatische momenten doormaakte. En uiteraard de grandioze revue van 1992 t.g.v. het 125 jarig jubileum, waarbij hij, als voorzitter, in hoge mate een voortrekker en organisator was.

⑨ **Jannie van der Veen** (van januari 1999 tot en met 2008), de eerste vrouwelijke voorzitter in de historie van Bilderdijk. Als we haar vragen naar de mooiste of bijzondere stukken noemt ze 'Café Twee' en 'Familie' die ze zeer uitdagend en boeiend om te spelen vond; leuke stukken waren 'De Gidsen' en 'Het Kamertje'. In haar periode als voorzitter is het Jeugdtonaal van de grond gekomen en tot op heden nog steeds een onderdeel van Bilderdijk. Evenals diverse anderen noemt ook Jannie de 'afterparty's' van Bilderdijk als heel, heel gezellige momenten.

Nadat Jannie aangaf te willen stoppen als voorzitter, kon er geen nieuwe voorzitter worden gevonden. Daarop besloot ze er nog een jaar aan vast te plakken, maar ook in het jaar daarna werd er geen nieuwe voorzitter gevonden. Daarom werd het volgende compromis afgesproken. Het bestuur wordt uitgebreid met 2 leden (in totaal 7 leden), zodat de taken goed verdeeld konden worden. Tijdens de vergaderingen rouleert het voorzitterschap en bij externe contacten treden Hermien Hannink-Bronsvoort of Piet Meiberg op als woordvoerder (soort duo-voorzitterschap). Deze formule werkt prima, in ieder geval van 2009 tot het moment van het ter perse gaan van dit jubileummagazine in 2017. De conclusie is dat het, afgezien van de periode van voorzitter Voorderman (51 jaar voorzitter) en Dik de Jong (16 jaar voorzitter), vaak lastig is geweest voor langere tijd een voorzitter voor de vereniging te vinden.

Recensies

Meer dan 30 jaar werd er gerecenseerd door de vaste recensent van Tubantia, Paul de Jong.

Tijdens de voorstellingen werd heel vaak in een wat nerveuze sfeer gevraagd:

'Is Paul er?'

'Is hij het hele stuk gebleven?'

'Heeft hij nog iets losgelaten over wat hij ervan vond?'

En 's maandagsochtends direct de krant van de mat halen om de recensie te lezen.

Er ontstond een grappig soort haat/liefde verhouding met hem. Afschuw als de recensie niet goed was en liefdevolle omarming als het een goed verhaal was. Maar achteraf konden we heel vaak zeggen: 'hij heeft 't goed gezien'. Meestal ging de kritiek over de keuze van het stuk; een van de lastigste vraagstukken van een amateur toneelvereniging. En ook heel vaak: als je de kop had gelezen, kende je de inhoud van de recensie al. Daarom drukken we een aantal van die sprekende krantenkoppen in dit magazine af.

† Dinsdag, 15 dezer, gaf de Rederijkerskamer „Bilderdijk” haar tweede openbare voorstelling. Opgevoerd werden: „Louise of de dochter van den rijken Pachter”, drama in 6 tafereelen en: „Het Bezoek van den Dokter”, blijspel in één bedrijf. Het publiek was in grooten getale opgekomen en de zaal van den heer W. J. Leunk flink bezet.

De spelers deden hun best en bleken ijverig gestudeerd te hebben. Nergens eene gaping. Alles ging vlot! Komt aan allen dus een woord van lof toe, van enkelen mag worden gezegd, dat zij in de uitstekende vertolking van het karakter, dat zij moesten uitbeelden, blijken gaven van zeer grooten vooruitgang. Gelijk in andere dingen waren 't ook hier zij, die hun voordeel wilden doen met aanwijzing en goeden raad. — Het herhaald applaus en de geheele houding van het publiek getuigden van groote tevredenheid. — Ook een woord van waardeering voor de leden van het muziekgezelschap van Feuerstake uit Diepenheim voor de wijze, waarop zij de gaping tusschen de bedrijven aanvulden en na de uitvoering „het Bal” leidden! Ook de voorstelling van heden (Donderdagavond), door een talrijk publiek, ook van elders, bijgewoond, is uitmuntend geslaagd.

De Muziek van Arand deed eveneens haar best de uitvoering op te luisteren. Een geanimeerd bal besloot ook dezen avond.

Oude recensie van 15 november 1898

Huidig bestuur Bilderdijk

Staan v.l.n.r.: Marietje Scholten, Piet Meiberg, Karin Blankenstijn, Hermien Hannink, Rudi Smit

Zittend: Willy ten Hove en Corrie Boers

Rederijerskamers

De rederijerskamers of 'chambres de rhétorique' zijn ontstaan in noord-Frankrijk in de 13e eeuw. Rederijker is een vervorming van 'rhetoriker', ontleend aan het Franse 'rhétoriqueur' en het Latijnse "retorica", wat staat voor welsprekendheid. Rederijers waren amateurdichters en voordrachtskunstenaars. Ze schreven en bevorderden de burgerlijke poëzie en toneelkunst. Tubantia schreef daarover in 1967 ten tijde van het honderdjarig bestaan van Bilderdijk dat men in de periode van de oprichting van Bilderdijk wel tweehonderd rederijerskamers kende in Nederland. Goor telde er drie, de kamer Jacob Kats, de kamer J.J.L. ten Kate en de kamer Tollens. Enter had zijn kamer Jacob van Lennep en Diepenheim zijn kamer W.J. van Zeggelen. In Markelo werd het dus Bilderdijk. De kamers in Goor, Enter en Diepenheim bestaan momenteel niet meer.

De naam Rederijerskamer Bilderdijk werd door ds. Budde gekozen, zoals eerder al gezegd, omdat hij 'den grooten schrijver wilde eren' en kreeg bij de oprichting een zinspreuk mee en wel:

‘En reken d’uitslag niet, maar tel het doel alleen’

Deze zinspreuk is niet van Willem Bilderdijk, maar komt uit een gedicht van Hendrik Tollens, die de terugkeer van de mannen die de tocht naar Nova Zembla overleefden, bezong. Het meest waarschijnlijk is dat bedoeld werd dat ondanks de verliezen en mislukkingen, het doel recht overeind bleef staan, nl. onbekende gebieden ontdekken en een nieuwe handelsroute om de Noord zien te vinden, wat de kosten ook waren.

Waarom heeft men destijds bij de oprichting voor deze spreuk gekozen?

Gezien de reden van oprichting van Bilderdijk lijkt het volgende voor de hand te liggen.

‘Kijk niet naar de manier waarop de spreekbeurten en sketches worden uitgevoerd, kijk niet naar de ‘zilverarmoede’ (gebrek aan geldelijke middelen), maar kijk slechts naar het verbeteren van de kennis van de Nederlandse taal/cultuur en naar het verminderen van uitpattingen en baldadigheid als gevolg van drankmisbruik bij allerlei ‘feesten’, van de inwoners van Markelo’.

En als we het vervolgens in deze tijd plaatsen, dan kunnen we zeggen:

‘Kijk niet naar het geldelijk gewin (zolang de continuïteit van de vereniging maar niet in gevaar komt), maar kijk vooral naar de kwaliteit van het spel en de inhoud van de uitgevoerde stukken’.

Vergadering Dinsdag, 20 September
1898.

In verband met het bereiken van het 150 jarig bestaan van de Rederijderskamer Bilderdijk is door het bestuur het initiatief genomen om tot een magazine te komen waarin de rijke historie van onze Markelose toneelvereniging wordt beschreven.

over en weer
graast te hebben opent de president de verga-
dering en brengt de aanwezige leden den
welkomsgroet in het nieuwe seizoen.
terwijl hij den wensch uit, dat er in de
jaargetide even eendrachtig nage aan-
gewerkt worden, als dat in het vorige het
geval was.

Om te voorkomen, dat de
gewone wekelijksche vergaderingen geheel
worden opgeheft aan de buitengewone
(feestelijke) zal men in 4 vervolg stiening
naar den "raaster" te werk gaan, en zal men
dat er elke week 2 leden aan de beurt
komen om 1 een of ander voor te
dragen.

Terder hebben de Wemijn voor
de repetitie van een of ander toneel-
stuk zoo kort mogelijk gesteld worden
en na eenige discussie is men het eens
dat 3 à 4 weken lang genoeg is, en wel
3 weken voor het leeren der rollen en
1 à 2 weken voor repetitie / rondes backje

Het kiezen van een toneelstuk
zal ook op een andere wijze plaats hebben
als vroeger. In plaats van een aan-
tal toneelstukken op zicht te bestellen, al-
mentach met kan kiezen, omdat de nie-
opengesloten vragen worden, zal de secretaris
aankloppen bij kantvereenigen en daar
vragen om te worden.